

Anette Kangasvieri & Sini Pietilä
SADUTUSPROJEKTI HALKOKARIN PÄIVÄKODIN PUR-
SIMIES-RYHMÄN 5-VUOTIAILLE

Projektioinnäytetyö
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Lokakuu 2011

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Hyvinvoinnin ja kulttuurin yksikkö	Aika Lokakuu 2011	Tekijä/tekijät Anette Kangasvieri & Sini Pietilä
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi SADUTUSPROJEKTI HALKOKARIN PÄIVÄKODIN PURSIMIES-RYHMÄN 5-VUOTIAILLE		
Työn ohjaaja Sirkka Huhtakangas	Sivumäärä 40+10	
Työelämäohjaaja Seija Viljamaa/ Satu Forsberg		
<p>Opinnäytetyömme on projektiopinnäytetyö. Sen aiheena on sadutus ja menetelmän tuominen käytäntöön osaksi päiväkodin toimintaa. Opinnäytetyö toteutettiin Halkokarin päiväkodilla Kokkolassa. Kohderyhmänä olivat päiväkodin Pursimies-ryhmän 5-vuotiaat. Tavoitteena oli sadutus-menetelmän jääminen käytäntöön sekä sen käyttäminen lapsen kehityksen tukena.</p> <p>Opinnäytetyön toiminnallinen osuus sijoittui ajanjaksolle tammikuu-maaliskuu 2011. Kolmen kuukauden aikana toteutettiin kahdeksan sadutustuokiota, joiden aikana lapsia sadutettiin eri menetelmillä. Lasten kertomat sadut koottiin projektin päätteeksi satuvihkoiksi. Satuvihkot ja sadutusdiplomit jaettiin projektin päätöstilaisuudessa lapsille ja päiväkodin henkilökunnalle. Tuokioiden aikana lasten toimintaa ja vuorovaikutusta havainnointiin. Havaintojen pohjalta arvioitiin sadutuksen vaikutuksia. Pursimies-ryhmän lapsilta ja työntekijöiltä kerättiin palautetta suullisesti ja kirjallisesti.</p> <p>Sadutustuokiot kehittivät lasten ryhmässä toimimisen taitoja ja rohkaisivat lapsia itsensä ilmaisemiseen. Projektin myötä voidaan todeta, että sadutusmenetelmä tukee lasten kehitystä. Sadutus-menetelmä ja sen vaikutukset tulivat tutummaksi päiväkodin henkilökunnalle ja sitä voidaan käyttää jatkossa osana päiväkodin arkea.</p>		

Asiasanat

kielen kehitys, lapsilähtöisyys, projekti, sadutus, sosiaalinen vuorovaikutus, VASU, vuorovaikutustaidot

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date October 2011	Author Anette Kangasvieri & Sini Pietilä
Degree programme Degree Programme of Social Services		
Name of thesis STORY CRAFTING PROJECT TO PURSIMIES GROUP 5-YEARS-OLD CHILDREN IN HALKOKARI KINDERGARTEN		
Instructor Sirkka Huhtakangas		Pages 40+10
Supervisor Seija Viljamaa/Satu Forsberg		
<p>Our thesis was a project. The theme of the thesis was story crafting and bringing the method to be a part of the actions in the kindergarten. The thesis was realized in Kokkola Halkokari's kindergarten. 5-years-old children in Pursimies-group were chosen as the target group. The aim was to get story crafting to remain as a method in kindergarten's daily activities and the method to be used as the support of children's development.</p> <p>The functional part of the thesis was placed in the period January-May 2011. Eight story crafting lessons were held during three months. During this time children were story crafted in different methods. Fairy-tale book was collected of children's own stories in the end of the project. Fairy-tale book and story crafting diploma were delivered to children and employees of the kindergarten in the project's last meeting. Children's action and interaction were observed during lessons. Story crafting's effects were estimated based on observations. Spoken and written feedback were collected from children and employees of Pursimies-group.</p> <p>Children's skills of action in group were developed by the story crafting lessons. Lessons also encouraged children to express themselves. About the project one can state that story crafting method supports children's development. Story crafting method and its effects became more familiar to employees of the kindergarten. The method can be used as part of the kindergarten's everyday life in the future.</p>		
Key words language development, child-orientedness, project, story crafting, social interaction, ECEC plan, interaction skills		

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PROJEKTIN TAUSTAA	3
2.1 Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma	3
2.2 Lapsilähtöisyys	4
3 LAPSEN SOSIAALINEN VUOROVAIKUTUS JA KIELEN KEHITYS	5
3.1 Sosiaalinen vuorovaikutus	5
3.2 Kielen kehitys	5
3.3 5-6 –vuotiaan sosiaalinen ja kielellinen kehitys	6
4 SADUTUS	8
4.1 Sadutuksen taustaa	8
4.2 Sadutusmenetelmä ja sen käyttö	9
4.3 Eri tavat saduttaa	10
4.4 Sadutuksen vaikutukset	11
5 HAVAINNOINTI TUTKIMUSMENETELMÄNÄ	12
6 SADUTUSPROJEKTIN KUVAUS	13
6.1 Tavoitteet	13
6.2 Projektin suunnittelu	14
6.3 Projektiorganisaatio	15
7 SADUTUSPROJEKTIN TOTEUTUS	16
7.1 Ensimmäinen interventio, aloituskerta 24.1.2011	18
7.2 Toinen interventio, parisadutus 31.1.2011	19
7.3 Kolmas interventio, ryhmäsadutus 7.2.2011	21
7.4 Neljäs interventio, ryhmäsadutus 13.2.2011	22
7.5 Viiden interventio, yksilösadutus 21.2.2011	23
7.6 Kuudes interventio, yksilösadutus 7.3.2011	25
7.7 Seitsemäs interventio, ryhmäsadutus 14.3.2011	27
7.8 Kahdeksas interventio, projektin lopetus 25.3.2011	28
8 ARVIOINTI	29
8.1 Tavoitteiden toteutuminen	29
8.2 Projektiorganisaatio	32
8.3 Aikataulu ja resurssit	33

8.4 Interventioiden arviointi	35
8.5 Projektin palautejärjestelmä	37
9 POHDINTA	38
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme on toiminnallinen projektiopinnäytetyö. Valitessamme opinnäytetyön aihetta, sitä rajasi sosionomitutkinnon ohella hakemamme lastentarhanopettajan kelpoisuus. Tämän myötä toteutimme opinnäytetyönämme sadutusprojektin Kokkolan Halkokarin päiväkodin Pursimies-ryhmän viisivuotiaille. Projektilla tarkoitetaan työtä, jota tehdään määritellyn kertaluonteisen tuloksen aikaansaamiseksi. Projektissa on tärkeää suunnitelmallisuus sekä suunnittelun ja ohjauksen avuksi kehitetyt tehokkaat menetelmät. Työstä tekee siis projektin näiden työtapojen ja menetelmien käyttö. (Pelin 2008, 26-33.)

Käytimme projektissamme sadutuksen eri menetelmiä, kuten yksilö- ja ryhmäsadutusta. Pää tavoitteenamme oli tukea lasten vuorovaikutustaitojen sekä kielen kehittymistä ja koota jokaiselle mukana olleelle lapselle satuvihko. Idea sadutusprojektiin syntyi, kun halusimme tuoda esille lapsen omaa päätöksenvaltaa toiminnan suhteen, jolloin lapselle muodostuu aito innostus ja motivaatio toimintaan. Sadutuksen avulla halusimme siis tukea lapsen kielen kehitystä sekä lapselle ominaista tapaa toimia. Sadutusmenetelmän käyttö tukee Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelmassa olevia sisältöalueita kielen ja vuorovaikutustaitojen kehityksessä. Sadutuksella halusimme myös innostaa ja tukea lapsia käyttämään omaa mielikuvitustaan sekä heittäytymään satujen maailmaan.

Projektimme tavoitteena oli myös tukea Halkokarin päiväkodin toiminnan tämänvuotista teemaa, joka on lapsen puheen ja kielen kehityksen tukeminen satujen ja draaman avulla. Pursimies-ryhmän vuositeemasta sekä työntekijöiden toiveesta projektimme interventioiden teemaksi nousi ”peikot”. Näiden lisäksi projektimme ajankohtaisuutta tukee myös se, että mediassa on nostettu paljon esille lasten kielen kehityksen ongelmien sekä sosiaalisten taitojen puutteellisuuden lisääntymistä nykypäivänä. Haluamme myös tuoda sadutusmenetelmää tutummaksi toimintataivaksi, jotta sitä tulisi käyttää päiväkodissa aktiivisemmin ja säännöllisemmin.

Projektin lopuksi kokosimme jokaiselle mukana olleelle lapselle oman satuvihkon, joka sisälsi kaikki sadutus-projektin aikana tuotetut sadut tekijämerkintöineen. Satuja kuvittivat myös lasten omat piirustukset. Projektin lopuksi pidimme satuvihkojen julkistamistilaisuuden, jossa luimme kaksi valitsemaamme lasten tekemää satua sekä jaoinme sadutus-diplomit sekä omat satuvihkot lapsille ja päiväkodin henkilökunnalle. Halusimme tuoda sadutus-projektiamme sekä erityisesti sadutusmenetelmää enemmän esille, joten yksi satuvihkoista sai olla viikon ajan Kokkolan kaupunginkirjaston lastenosastolla. Toivomme, että sadutusprojektin myötä lasten sadut ja tarinat jäävät osaksi päiväkodin arkea erilaisten toimintojen kautta kuten draaman tekemisenä.

2 PROJEKTIN TAUSTAA

Toteuttaessamme projektiamme päiväkodissa, tulee kaiken toimintamme perustua varhaiskasvatussuunnitelmaan. Suomessa varhaiskasvatussuunnitelma on valtakunnallisesti käytössä kaikissa varhaiskasvatusta toteutettavissa toimintayksiköissä. Projektimme arvopohja pohjautuu siis Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelmaan, joka on käytössä Halkokarin päiväkodissa.

Varhaiskasvatussuunnitelman arvopohjassa korostuu ennen kaikkea lapsilähtöisyys, joka on projektissamme kaiken toiminnan lähtökohtana. Lapsilähtöisyys perustuu konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen, jossa lapsi nähdään aktiivisena oppijana ja oppimisensa subjektina. Kasvattajan tehtävänä ei ole tarjota lapselle valmiiksi rakennettuja oppimiskokemuksia, vaan antaa tilaa lapsen itse muotoilla omaa oppimisprosessiaan. Lapsi siis itse säätelee omaa oppimistaan. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 56-57.)

2.1 Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma

Kokkolan varhaiskasvatuksen arvot pohjautuvat valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan, jonka yksi tärkeimmistä arvoista on lapsen ihmisarvo. Ihmisarvon mukaan lapsia tulee kohdella tasa-arvoisesti. Varhaiskasvatussuunnitelmaa toteutettaessa on tärkeintä ottaa huomioon lapsen etu. Lapsen on myös voitava turvautua aikuiseen. Pohjana toiminnalle on rehellisyys niin lapsia että aikuisia kohtaan. Lähtökohtana varhaiskasvatukselle on ammatillinen tieto lapsen kehityksestä ja kasvusta. Kasvattajan tulee antaa aikaa lasten kanssa yhdessä toimimiselle, jolloin lasten kanssa keskustellaan sekä kuunnellaan lasten mielipiteet ottaen ne huomioon ja kunnioittaen niitä. (Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma 2010.)

Kasvatusnäkemys pohjautuu koko yhteiskunnan käsitykseen lapsesta. Lapsilähtöistä kasvatusta on lapsien kuunteleminen sekä vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, johon pyritään tukien lasten yksilöllisyyttä. Näin minäkeskeisyydestä kasveetaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Lapsilähtöinen kasvatusta perustuu ilmapiiriin,

joka on lämmin, kannustava ja hyväksyvä. Tämä luo lapselle hyvät kasvuolosuhteet sekä pohjan itsetunnon kehittymiselle. Lapsien vahvuuksia tulee tukea kannustamalla heitä aktiivisiksi tiedon etsijöiksi omakohtaisten kokemusten ja elämysten kautta. Kasvattajan tulee olla kiinnostunut lapsista sekä tuntea lapsen kasvun ja kehityksen vaiheet. Toiminnan tulee olla suunnitelmallista ja johdonmukaista. Varhaiskasvatusyksiköissä tulee käydä myös säännöllisesti arvokeskusteluja. (Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma 2010.)

2.2 Lapsilähtöisyys

Lapsilähtöisyydellä tarkoitetaan oppimis- ja opettamisprosessia, joka pohjautuu lapsen kulttuuriin, kokemuksiin ja toimintaan. Lapsilähtöisessä kasvatuserityksessä kunnioitetaan lasta ainutlaatuisena yksilönä ja otetaan huomioon lapsen tunteet, ajatukset, kiinnostuksen kohteet, mielipiteet, vahvuudet ja kehittämistarpeet. Kasvatuserityksessä lapsi nähdään aktiivisena tekijänä, toimijana ja leikkijänä sekä luonnostaan sosiaalisena ja uteliaana. Lapselle lapsilähtöisyys merkitsee mahdollisuutta kehittää toimintaansa, ajatteluaan, tunteitaan sekä ilmaisuaan. Lapsilähtöisessä toiminnassa painotetaan opettamisen sijaan tutkimista, oppimista sekä itse tekemistä. Oppimisessa korostetaan lapsen omaa aktiivista toimintaa, elämyksellisyyttä, leikkiä sekä sopivan haasteellisia tehtäviä. (Järvinen ym. 2009, 35; Hujala 2002, 61.)

Kasvattaja ja kasvattajayhteisö toteuttavat lapsilähtöisyyttä mahdollistamalla lapselle merkityksellisten kokemusten muodostumisen suunnittelemalla toimintaa. Jokaiseen päivään tulee sisällyttää leikkimistä, liikkumista, tutkimista sekä taiteellista kokemista ja ilmaisemista. Kasvattaja kantaa vastuun lapsen kasvatuksesta ja kasvusta sekä luottaa lapsen omaan kehitykseen ja kykyihin. Kasvattajan tulisi kohdata lapsi yksilönä sekä hyväksyä hänet sellaisena kuin hän on samalla tukien lapsen yksilöllisiä kehityspiirteitä hoidon, kasvatuksen ja opetuksen avulla. Lapsilähtöisen kasvatuserityksen mukaan tätä toteutetaan lapsen yksilöllisenä hoitamisena, kasvamaan saattamisena sekä oppimaan ohjaamisena. (Järvinen ym. 2009, 35; Hujala 2002, 61.)

3 LAPSEN SOSIAALINEN VUOROVAIKUTUS JA KIELEN KEHITYS

3.1 Sosiaalinen vuorovaikutus

Vuorovaikutusta voidaan kuvailla ihmisten ja yhteisöjen yhteistyön työvälineeksi. Päivähoidossa perustehtävän toteuttamisessa vuorovaikutuksella on erityisen tärkeä merkitys, sillä lapset rakentavat elämänsä pitkälti sosiaalisten kokemusten varaan. Lapsi sitoo sosiaalisia suhteita niin aikuisiin että toisiin lapsiin. Sosiaalisia taitoja pitää hallita vuorovaikutuksen aloittamisessa ja ylläpitämisessä, ryhtyessä keskusteluun, ylläpitääkseen ystävyyssuhteita sekä selviytyäkseen konflikteista. Tietoisuus toisten tunteista kuuluu myös sosiaalisiin taitoihin. (Järvinen ym. 2009, 159; Hujala 2002, 61; Rouvinen 2007, 137.)

Keskustelemisen ja kuuntelemisen taito on tärkeä oppia jokaisen yhteisön jäsenen. Keskustelun avulla voidaan luoda muun muassa yhteisiä käsitteitä, vaihtaa kuulumisia, välittää tietoa sekä osoittaa kiinnostusta ja huolenpitoa. Tavoitteena aktiivisessa kuuntelussa on viestiä hyväksyntää, mikä auttaa myös puhujaa selvittämään ajatuksiaan sekä tuntemuksiaan. Vuorovaikutustilanteessa kuuntelijan tulee katsoa puhujaa silmiin ja samalla hän voi nyökkäillä hyväksymisen ja kuuntelemisen merkiksi sekä kannustaa puhujaa jatkamaan. Kuuntelija voi lisäksi tehdä puhujalle tarkentavia kysymyksiä sekä varmistaa mitä toinen sanomisillaan tarkoitti ja ymmärsikö hän oikein. Tällä tavoin kuuntelija voi auttaa puhujaa näkemään asioita uudesta näkökulmasta. Kuuntelijan kuunnellessa keskittyneesti, kiinnostuneesti ja kiireettä puhujaa, vahvistaa hän puhujan käsitystä omista voimavaroistaan ja vahvuuksistaan. (Järvinen ym. 2009, 159.)

3.2 Kielen kehitys

Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelmassa kielen kehityksen tukeminen on yksi varhaiskasvatuksen toteuttamisen osa-alue. Lapselle kieli on ajatusten ja tunteiden sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen viestintäväline, jonka osa-alueita ovat muun muassa kuunteleminen ja puhuminen. Lapsen kieli kuvastaa lapsen omaa

elämysmaailmaa, lapselle merkityksellisiä asioita sekä lapsen taitavuutta ja persoonaa. Varhaiskasvatuksessa lasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti leikin ja mielikuvituksen kautta, esimerkiksi sadutus-menetelmää käyttämällä. Lapsi oppii ryhmässä toimiessaan kuuntelemaan lasten ja aikuisten puhetta sekä osallistumaan keskusteluun ja odottamaan omaa vuoroaan. Lapselle ominaisessa tavassa toimia, on kielellä tärkeä merkitys, koska lapsi tarvitsee sitä kaikissa aktiiviteeteissaan. (Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma 2010; Reunamo 2007, 91.)

Kieli kehittyy muun muassa leikkimisen sekä taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen myötä. Kielen avulla tuetaan erityisesti lapsen sosiaalisuuden, tunteiden sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Vuorovaikutus koostuu sanallisen viestinnän lisäksi sanattomasta viestinnästä, johon kuuluu esimerkiksi eleet ja ilmeet. Kielen kehitystä ja vuorovaikutusta tuetaan muun muassa lasta saduttamalla eli lapsi keksii satuja ja kertomuksia, joita kuunnellaan, dokumentoidaan ja esitetään. (Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma 2010.)

3.3 5-6-vuotiaan sosiaalinen ja kielellinen kehitys

Projektiimme osallistuneet lapset olivat kaikki iältään 5-6-vuotiaita. Tässä ikävaiheessa lapsi on aloitteellinen, omatoiminen ja sopeutuva, mutta toisaalta hän haluaa saada hoivaa sekä tuntee olevansa vielä pieni. Lapsella tunteet ailahtelevat ja epäonnistumisen pelko voi kasvaa itsekritiikin heräämisen myötä. Myös mielikuvituksen käyttö ja luovuus on lapsella monipuolista ja vahvaa. Lapselle herää ymmärrys siitä, mikä on oikeasti totta ja mikä kuviteltua. 5-6-vuotias lapsi ymmärtää tulewansa isona mieheksi tai naiseksi ja alkaa samaistua omaa sukupuoltaan olevaan vanhempaan. (Järvinen ym. 2009, 62.)

5-6-vuotias lapsi alkaa nauttia toiminnasta, jossa on selkeät säännöt, mutta häviäminen peleissä on vaikeaa. Hän nauttii myös muun muassa askartelusta, muovailusta, piirtämisestä sekä pienistä työtehtävistä, kuten leipomisesta. Lapsen leikkiessä roolileikkejä hän jäljittelee itselleen tärkeitä aikuisia. Lapselle kaverit ovat tärkeitä ja erityisesti vanhemmat lapset ovat usein ihailun kohteena. Kavereiden kesken leuhkiminen on tavallista sekä lapsen yhteisleikki- ja neuvottelutaidot ovat

jo hyvät. Tämän ikäinen pohtii myös eroavaisuuksia hyvän ja pahan, oikean ja väärän sekä epäreilun ja reilun välillä. Lapsi ihmettelee useiden ilmiöiden syitä sekä tutkii ja testaa kokeilemalla niitä käytännössä. (Järvinen ym. 2009, 62-63.)

Lapsi voi muistaa asioita jopa usean kuukauden tai vuoden takaa. Lapsen puhe on jo tässä ikävaiheessa niin selvää, että hän pärjää arkipäivän tilanteissa vieraiden ihmisten kanssa. Tämän ikäisen lapsen tulisi jo hallita pari tuhatta sanaa, joita hän voi käyttää joustavasti tilanteen mukaan. Puheessa saattaa esiintyä vielä yksittäisiä äänivirheitä. Lapsi kykenee käyttämään monia käsitteitä sekä ymmärtämään niitä, esimerkiksi tällaisia voivat olla vähän-paljon, edessä-takaa sekä nopeasti-hitaasti. 5-6-vuotiaalla kielen käyttö on kuitenkin vielä pitkälti sidoksissa konkretiin. Tämän ikäinen pystyy seuraamaan monimutkaisiakin juonia sekä nauttii saduista ja kertomuksista. (Järvinen ym. 2009, 63; Aaltonen, Ojanen, Sivén, Vihunen & Vilén 2004, 137-138.)

4 SADUTUS

4.1 Sadutuksen taustaa

Sadutus-menetelmä on suomalainen keksintö ja sen on kehittänyt koulupsykologi ja valtiotieteen tohtori Monika Riihelä 1980-luvulla. Riihelä kokeili kerrontamenetelmää aluksi terapeuttisena välineenä lapsen itsetunnon ja osaamisen esille nostamiseen. Menetelmällä haluttiin ennen kaikkea saada tietoa siitä, mitä ja miten lapset ajattelivat ajasta sekä syy- ja seuraussuhteista. Tarkoituksena oli myös löytää tapa kuunnella lasta aidosti sekä mahdollistaa lasten ajatuksien ja näkökulmien esiin tuominen kertomusten kirjaamisen avulla. Vuonna 1995 käynnistyi Riihelän aloitteesta Stakesin Satukeikka-hanke. Sadutus-menetelmää alettiin käyttää ja soveltaa laajasti Satukeikka-hankkeen valtakunnallisen Kuperkeikkakäyttiverkoston johdosta. Kehittämispäällikkö Monika Riihelä johti yhdessä tutkija Liisa Karlssonin kanssa Satukeikka-hanketta. Hankkeen myötä kerrontamenetelmä sai nimekseen sadutus. (Karlsson 2003, 100; Karlsson 1999, 61.)

Sadutus-menetelmä on kehittynyt useiden tutkimusten ja eri alojen ammattilaisten, lasten sekä vanhempien avulla. Näin sadutus on löytänyt moninaisissa tilanteissa toimivat muodot ja toimintatavat. Kehittelytyön johdosta, siirryttiin terapiapainotteisuudesta haastattelun ja opetuksen kehittämiseen. Hankkeiden kautta lasten oma kulttuuri sekä heidän omien tuotostensa, kuten satujensa, tekeminen näkyväksi nousivat enemmän esiin. Myös sadutuksen merkitys yhteisöllisyydelle ja osallisuudelle sekä leikin ilon elementit ovat tulleet näkyviksi. Kehittelytyötä on tehty myös aikuisten välisen sadutuksen kentälle. (Karlsson 2003, 100.)

Hankkeiden lisäksi suomalaista sadutus-menetelmää on käytetty monissa eri toimintaympäristöissä Suomessa sekä ulkomailla. Menetelmänä sen on huomattu olevan toimiva työmuoto, jonka monet työntekijät eri aloilta ovat ottaneet omakseen. Menetelmä on myös saanut monia palkintoja niin Suomessa kuin EU:ssa. Se on muun muassa saanut tunnustusta EU:lta ainoana suomalaisena lasten mielenterveyttä edistävänä mallitoimintona. Sadutusta voidaan kutsua suomalaisiksi sosiaalisiksi innovaatioksi. (Karlsson 2003, 109-110; Karlsson 2006, 18.)

4.2 Sadutus-menetelmä ja sen käyttö

Sadutuksen perusajatuksena on, että jokainen ihminen osaa ja pystyy tuottamaan satuja tai kertomuksia ja jokaisella on omakohtaisia kokemuksia, ajatuksia sekä kertomuksia, jotka ovat ainutlaatuisia ja joita hän voi välittää myös muille. Sadutus-menetelmä sopii siis kaikille ja kaikenikäisille vauvasta vaariin. Sadutus on yksinkertainen menetelmä ja sitä voidaan helposti käyttää missä vain: yksin tai ryhmässä, intiimissä tilassa tai julkisella paikalla kuten kirjastossa, sairaalassa, koulussa, päivähoitossa tai vanhainkodissa. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 178; Karlsson 2006, 18-19; Riihelä 2002.)

Sadutus on ennen kaikkea vuorovaikutustapahtuma, jossa menetelminä käytetään kuuntelemista, kohtaamista, tiedon keruuta, osallisuutta, oman kulttuurin tuottamista ja yhdessä tekemistä. Sadutuksesta voidaan erottaa neljä eri vaihetta: luominen, kertominen, kirjaaminen ja tarinan uudelleen lukeminen. Luomisvaiheessa sadutettavan mielessä syntyy satu tai kertomus, joka muodostuu kertojan kokemuksista, tuntemuksista ja tiedoista. Toisessa vaiheessa sadutettava kertoo tarinan tai sadun, jonka kirjoittaja kuuntelee ja vastaanottaa. Näin satu muuttuu yhteiseksi. Seuraavassa vaiheessa satu syntyy, kun kirjaaja muuntaa sen puhutusta kielestä kirjoitetuksi kieleksi. Näin satu saa käsin kosketeltavan, säilytettävän ja esille pantavan muodon. Kun satu luetaan ääneen sadutushetken jälkeen, tapahtuu sadutuksen neljäs vaihe. Saduttaja kertoo tarinan oman persoonallisen ilmaisunsa ja tulkintansa kautta, kuitenkin sellaisena kuin sadutettava on sen kertonut. Sadutus-menetelmän avulla lapsen oma ääni pääsee kuuluville. Sadutusta kuvaakin hyvin termi ”laatu-aikaa lapselle”, sillä sadutuksen aikana aikuinen on aidosti läsnä, kuuntelee ja on kiinnostunut lapsen sadusta. Näin lapsi tuntee itsensä tärkeäksi. (Karlsson 2003, 111-112, 114; Hämäläinen & Mäki 2009, 57.)

Sadutus-menetelmän perusmuodossa kehoitetaan sadutettavaa kertomaan oma satu tai kertomus, johon kirjoittaja ei anna valmista aihetta eikä tee kysymyksiä ohjaamaan kertojaa. Sadutuksen aikana kirjoittaja kuuntelee aktiivisesti osoittaen sen ilmeillään sekä olemalla puuttumatta kertojan kertomukseen. Sadutuksen ideaan kuuluu, että kirjoittaja kirjoittaa kertomuksen ylös sanatarkasti. Lopussa kirjoittaja lukee valmistuneen sadun tai kertomuksen, jonka jälkeen kertoja saa itse

päättää, muuttako satua vai ei, näin kertoja säilyttää päätävävaltansa ja tekijäoikeutensa satua kohtaan. ”Sadutus-menetelmässä lapselle tai aikuiselle sanotaan: Kerro satu, sellainen kuin itse haluat. Kirjaan sen juuri niin kuin sen minulle kerrot. Lopuksi luen tarinasi, ja voit muuttaa sitä, mikäli haluat.” (Karlsson 2003, 44; Karlsson 2006, 18-19; Riihelä 2002.)

4.3 Eri tavat saduttaa

Perussadutuksen lisäksi on myös muita eri tapoja saduttaa. Yksi niistä on aihe-sadutus, jossa annetaan tietty aihe sadulle, esimerkiksi jokin teema tai otsikko. Aihe-sadutukseen voidaan yleensä siirtyä vasta, kun sadutuskertoja on useampi takana, jolloin sadutettavan kanssa on saatu luotua toimiva ja kuunteleva ilmapiiri. Lapselta voidaan esimerkiksi tiedustella, liittyykö lapsen askartelemaan kuvaan tai maalaukseen mitään tarinaa tai kertomusta. Aihe-sadutuksessa menetellään samoin tavoin kuin perussadutus-menetelmässä eli sadut tai kertomukset kirjataan sanasta sanaan ja sadutettavalla on oikeus sitä lopuksi muuttaa. Sadutettaessa aiheesta on myös tärkeää säännöllisesti antaa lapsen itse valita aihe. Näin lapselle välittyy tunne siitä, että aikuinen haluaa juuri kuunnella sitä, mistä lapsi haluaa kertoa. (Karlsson 2003, 47.)

Perus- ja aihe-sadutusta voidaan käyttää sekä yhden lapsen tai lapsiryhmän kanssa. Yksilö- ja ryhmäsadutus eroavat merkittävästi toisistaan, minkä vuoksi sadutus-menetelmän käyttäjät suosivat molempia muotoja: yksilösadutuksessa lapsen ja aikuisen välille syntyy tietynlainen intiimi ja läheinen tunne, kun taas ryhmäsadutuksessa sadun kertomisvuoro siirtyy lapselta toiselle ja tuloksena syntyy ryhmän yhteinen satu. Tämä luo yhteisöllisyyttä ja yhdessä pohtimista, kun asioita pystytään tarkastella ja perustella monesta eri näkökulmasta. Ryhmäsadutuksessa on löydettävä kaikkia tyydyttävät juonen käännteet, jotta yhteinen satu syntyy. Yhteis-sadutuksesta tulee ilmi ryhmän kiinteyden aste ja samalla se luo yhteenkuuluvuutta, jossa jokaiselle lapselle löytyy oma paikka. (Karlsson 2003, 70.)

4.4 Sadutuksen vaikutukset

Sadutus-menetelmä on ennen kaikkea väline kuunnella lapsia ja siinä korostuvat lasten osallisuus sekä aloitteenteko mahdollisuus. Sadutus-menetelmä antaa tilaa lasten omille ajatuksille sekä mielikuvitukselle ja se tuo esille lasten omaa kulttuuria. Sadutuksen avulla lapset rohkaistuvat ilmaisemaan itseään, jolloin myös heidän itsetuntonsa vahvistuu. Sadutuksen avulla hiljaiset saavat äänensä kuuluviin ja puheliaammat kiinnostuvat enemmän kuuntelemisesta. Sadutukseen liittyvien tutkimusten mukaan sadutus rohkaisee esimerkiksi mielikuvituksen käyttöön, sanavaraston laajentamiseen, kirjoitetun ja puhutun vuorotteluun, monipuoliseen ilmaisuun sekä kerrontaan, kommunikaation, toisten kunnioittamiseen, eri näkökulmien huomioimiseen, aktiivisuuteen sekä aloitteellisuuteen. Sadutus luo hyvät edellytykset lapsen kasvulle, luovuudelle, kehitymiselle ja oppimiselle. Sadutuksen kautta lapsi kehittää kielellisiä valmiuksiaan ja oppii uusien käsitteiden käyttöä. (Karlsson 2003, 10, 42; Karlsson 2006, 19.)

Sadutus-menetelmä myös ryhmäännyttää yhdessä tekemisen ja kokemisen kautta sekä lisää vuorovaikutustaitoja, kuten toisten arvostamista ja kuuntelua. Sadutus-menetelmän käyttö säännöllisesti lisää sen monipuolisia vaikutuksia. Säännöllisen sadutuksen avulla aikuiset voivat jakaa kokemuksia keskenään ja tätä kautta löytää uusia toimintatapoja ja -aiheita sekä ideoita. Nämä vievät lasten kanssa yhdessä rakennettavaa toimintaa eteenpäin. Sadutus on koettu mukavaksi ja tärkeäksi toiminnaksi sekä aikuisten että lasten parissa. Sadutus-menetelmää käytettäessä yhdistyy siis toisen kuuntelu ja arvostaminen, yhdessä toimiminen ja kokeminen, asioiden työstäminen ja oppiminen sekä nauttiminen nykyhetkestä. (Karlsson 2003, 42, 85.)

5 HAVAINNOINTI TUTKIMUSMENETELMÄNÄ

Projektissamme käytämme tutkimusmenetelmänä havainnointia, jonka avulla pyrimme mittaamaan projektin tavoitteiden toteutumista. Havainnointia voidaan kutsua tieteellisen tutkimusten perusmetodiksi. Sen avulla kerätään havaintoja tutkimusta varten eli se on tietoista tarkkailua eikä vain asioiden ja ilmiöiden näkemistä. Havainnointia voidaan toteuttaa luonnollisessa ympäristössä, jolloin sen etuna on aina se, että havainnot tapahtuvat aina siinä asiayhteydessä eli kontekstissa, jossa ne ilmenevät. Tutkittaessa yksittäisen ihmisen toimintaa ja hänen vuorovaikutustaan muiden ihmisten kanssa, on havainnointi sopiva tutkimusmenetelmä. Havainnointi on myös oiva menetelmä, kun tutkitaan nopeasti muuttuvia tilanteita tai ihmisiä, joilla on kielellisiä vaikeuksia, esimerkiksi lapsia ja nuoria. (Grönfors 2001, 125; Vilkkä 2006, 37-38, 40; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 200.)

Lapsia voidaan havainnoida esimerkiksi tarkkailemalla ja kirjaamalla havainnot vapaasti paperille tai vaihtoehtoisesti voidaan käyttää valmiita kategorioita. Tällöin asiat, joihin havainnoinnilla keskitytään, on päätetty jo etukäteen. Myös yhteisöä kokonaisuutena sosiaalisineen ja kulttuurisineen piirteineen voidaan havainnoida. Osallistuvan havainnoinnin tutkimuksen kohteena ovat yleensä sosiaalinen vuorovaikutus sekä kulttuuriset merkitykset. Suurimpana etuna havainnoinnissa on sen tuoma välitön ja suora tieto yksilöiden, ryhmien tai organisaatioiden käyttäytymisestä ja toiminnasta. (Grönfors 2001, 125; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 200; Sharman, Cross & Vennis 2007, 4-9; Vilkkä 2006, 37-38, 40 .)

Havainnoinnin yhtenä muotona on ryhmähavainnointi, jossa voidaan tarkastella sosiaalisia suhteita, ryhmän toimivuutta ja -dynamiikkaa sekä siihen vaikuttavia tekijöitä, kuten vuorovaikutusta ja lasten erilaisia rooleja, ikä- ja sukupuolijakautuksen merkitystä sekä sitä, minkälainen ryhmä on. Kasvattaja pystyy hyödyntämään ryhmähavainnoinnista saatuja tuloksia arvioitaessa, suunniteltaessa ja toteutettaessa toimintaa. Havainnoinnin avulla pystytään siis paremmin arvioimaan oppimisympäristöä, aikuisen toiminnan vaikutusta ryhmän toimimiseen sekä sopivien kasvatust- ja pedagogisten menetelmien valitsemista. (Koivunen 2009, 27.)

6 SADUTUSPROJEKTIN KUVAUS

6.1 Tavoitteet

TAULUKKO 1. Projektin tavoitteet

	Omat tavoitteet	Organisaation tavoitteet	Asiakaslähtöiset tavoitteet
Tulostavoitteet	Valmis projektiopinnäytetyö ja sosionomiksi valmistuminen.	Pohja ryhmän vuositeemalle eli organisaatio voi hyödyntää satuvihkoon koottuja satuja arjessaan, esimerkiksi näytelmän runkona.	Aktiivinen osallistuminen toimintaan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittyminen, esimerkiksi ryhmässä toimiminen. Satuvihkojen tuottaminen.
Toiminnalliset tavoitteet	Kehittää ammattitaitoa: yhteistyötaitoja, projektin läpi vieminen, sadutusmenetelmän hallitseminen, ajankäyttö.	VASU:n toteutumisen tukeminen sadutuksen avulla, esimerkiksi kielen ja vuorovaikutuksen kehityksen tukeminen sekä lapsilähtöisen kasvatustelun toteuttaminen.	Itsetunnon vahvistuminen, itsensä ilmaiseminen ja muiden huomioiminen.

Oppimistavoitteet	Projektin hallinta eli projektin eri vaiheet ja projektin käyttö tulevat tutuiksi. Ryhmän ohjaamistaitojen, esimerkiksi lapsen motivoinnin, vahvistuminen interventioiden pitämisen kautta.	Sadutusmenetelmän säännöllinen käyttö muun toiminnan ohella, jotta säännöllisen sadutuksen monipuoliset hyödyt tulisivat esille.	Ryhmässä toimimisen taitojen opettelu, esimerkiksi oman vuoron odottaminen. Kielellisen kehityksen monipuolistuminen, esimerkiksi lapsi oppii tuomaan ajatuksiaan sanoiksi.
--------------------------	---	--	---

Palautejärjestelmä	<p>Tavoitteisiin pääsemistä mittaamme seuraavilla tavoilla: havainnoimalla lapsiryhmässä tapahtuvia muutoksia, kuten kuinka lapset käyttävät puheenvuoroja ja kuinka lapset toimivat ryhmässä. Havainnoimme myös toistemme toimintaa eli kuinka ohjaamme lapsiryhmää.</p> <p>Pidämme projektipäiväkirjaa, josta voimme projektin loputtua arvioida, miten olemme toimineet projektin eri vaiheissa.</p> <p>Pyydämme palautetta lapsiryhmältä joka intervention alussa sekä lopussa tunnekorttien avulla eli kartoitamme sitä, kuinka lapset ovat kokeneet interventiot. Pyydämme myös henkilökunnalta projektin lopussa palautetta kyselylomakkeella, jossa henkilökunta voi arvioida, kuinka heidän mielestään projektin tavoitteet ovat toteutuneet.</p>
---------------------------	--

Projektimme tavoitteita (TAULUKKO 1) tarkastelemme tarkemmin projektisuunnitelmassamme (liite 1), jossa olemme auki avanneet jokaisen tavoitteen.

6.2 Projektin suunnittelu

Aloitimme projektin lokakuussa 2009. Projektimme alussa lähdimme kartoittamaan omia kiinnostuksen kohteita ja päädyimme melko nopeasti sadutusmenetelmän

käyttöön projektissamme. Aihepiiriseminaarin myötä lähdimme rajaamaan aihetta, jolloin päätimme keskittyä perinteiseen ryhmä- ja yksilösadutukseen sekä satuvihkon kokoamiseen lasten tuottamista saduista. Suunnittelun varhaisessa vaiheessa saimme yhteistyökumppaniksemme Kokkolan Halkokarin päiväkodin ja heidän Pursimies-ryhmänsä, joka koostuu 3-6-vuotiaista lapsista. Halkokarin päiväkotia oli hyvin avoin kaikille ideoillemme, joten päätimme kartoittaa heidän toiveensa ja tarpeensa projektimme suhteen kyselyn avulla.

Kartoituksen ja aiheen rajaamisen kautta teimme projektisuunnitelman, jonka aikana moni asia selkiytyi, erityisesti projektin tavoitteet ja interventioiden sisällöt. Suunnitelman hyväksymisen jälkeen kävimme päiväkodilla palaverissa, jossa saimme tietää projektiin osallistuvat lapset ja jossa sovimme interventioiden käytännön asioista, kuten aikatauluista ja materiaaleista. Yhteistuumin päiväkodin Pursimies-ryhmän yhteyshenkilön kanssa päätimme, että projektiin osallistuva lapsiryhmä saisi olla melko pieni. Projektiimme valikoitui siis Pursimies-ryhmän viisivuotiaat lapset, joita oli yhteensä viisi. Ennen interventiota selvitimme lasten vanhemmilta lasten luvat (liite 4) projektiin osallistumisesta sekä heidän valokuvauksesta interventioiden yhteydessä. Kerroimme myös vanhemmille, että lasten nimet tullaan kaikissa asiayhteyksissä muuttamaan niin, että heitä ei voi tunnistaa. Interventiot sijoituivat aikavälille 24.1-25.3.2011. Interventioista kerromme tarkemmin projektin toteutus-kappaleessa.

6.3 Projektiorganisaatio

Projektimme organisaatio koostuu meidän lisäksi useasta eri tahosta. Opin- näytetyön ohjaavana opettajana toimii Sirkka Huhtakangas ja työelämän ohjaajana projektissamme on Kokkolan varhaiskasvatuskoordinaattori Satu Forsberg. Halkokarin päiväkodilta yhdyshenkilönä on toiminut Pirjo Paavolainen. Projektimme varsinaisena yhteistyökumppaninamme on Halkokarin Pursimies-ryhmän viisivuotiaat sekä työntekijä Seija Viljamaa. Projektimme päätöstilaisuuteen osallistuivat myös päiväkodin muut työntekijät ja lapset. Yhteistyökumppanina on toiminut myös Kokkolan kaupungin kirjasto, jossa saimme projektin päätyttyä pitää lasten kanssa tehtyä satuvihkoa (liite 8) viikon ajan esillä.

7 SADUTUSPROJEKTIN TOTEUTUS

Toteutimme projektimme toiminnallisen osuuden Halkokarin päiväkodilla 24.1-25.3.2011. Tiloina toimivat päiväkodin yhteydessä toimivat nuorisotalon oleskelutilat. Kaikki kahdeksan interventiota, viimeistä interventiota lukuun ottamatta, toteutettiin maanantai-aamupäivisin. Viimeinen interventio toteutettiin päiväkodin yhteisen lauluhetken yhteydessä perjantaina 25.3, jossa kaikki päiväkodin lapset sekä henkilökunta olivat paikalla. Jokainen interventio oli kestoaltaan noin tunnin pituinen.

Seitsemän ensimmäistä interventiota noudatti rakenteeltaan samanlaista kaavaa. Ennen jokaista interventiota saavuimme aikaisemmin laittamaan kaikki valmiiksi toiminnallista hetkeä varten. Lapset saapuivat sovittuun aikaan työntekijän kanssa nuorisotalon tiloihin, johon olimme luoneet sohville rennon sadutustilan. Interventiot aloitimme aina lasten tunnetilan kartoituksella käyttämällä apuna tekemiämme peikkokortteja (liite 6), joista jokainen peikko edusti erilaista tunnetilaa. Tunnetiloiksi olimme valinneet innostuneen, iloisen, ujon, väsyneen, surullisen ja ärtyneen (KUVIO 1). Tunnekartoituksen jälkeen siirryimme jokaisen intervention toiminnalliseen osuuteen, jotka avaamme erikseen auki myöhemmin tässä kappaleessa.

KUVIO 1. Peikkokortit-tunnekortit ja Peikönhätä-kirja

Jokaisella interventioikerralla meillä oli mukana peikkohahmo, joka sai lapsilta nimekseen Helmi-peikko (KUVIO 2). Helmi-peikko toimi sadutuskerroilla puheenvuoron jakajana, jolloin puheenvuoron saanut lapsi sai pitää peikkoa sylissä. Peikko toimi myös tukena ja turvana yksilösadutuksessa. Jokainen interventio päättyi tunnetilan kartoitukseen samoilla peikkokorteilla sekä suullisen palautteen keruuseen lapsilta ja mukana olleelta työntekijältä. Muista interventioista rakenteeltaan poikkesi viimeinen interventio, josta kerromme tarkemmin myöhemmin.

KUVIO 2. Helmi-peikko

Koko projektin aikana pidimme päiväkirjaa ja interventioiden yhteydessä käytimme itse laatimaamme havainnointikaavaketta (liite 5). Projektipäiväkirjan avulla pystyimme tarkastelemaan omia tuntemuksiamme ja toimintaamme koko projektin ajalta. Havainnointikaavaketta käyttämällä pystyimme tarkastelemaan lasten käyttäytymistä ja toimimista sekä tavoitteiden saavuttamista jokaisen intervention aikana. Havainnoimme lasta erikseen sekä sitä, miten lapset toimivat ryhmänä ja miten ryhmä ottaa meidät vastaan. Työskentelyn olimme jakaneet niin, että vuorokerron toinen meistä täytti havainnointikaavaketta ja tarkkaili enemmän, toisen saduttaessa ja kirjatessa satuja.

7.1 Ensimmäinen interventio, aloituskerta 24.1.2011

Ensimmäisellä kerralla oli tarkoituksenaamme johdatella lapset sadun maailmaan lukemalla peikko-aiheisen kirjan sekä askartelemalla yhdessä lasten kanssa peikko-satulakki (KUVIO 3), jota lapset tulivat pitämään päässään jokaisella interventiokerralla. Tavoitteena ensimmäisessä interventiossa oli myös tutustuminen, ryhmäytyminen sekä yhteisten ”pelisääntöjen” luonti.

KUVIO 3. Peikko-satulakki

Aloitimme intervention esittelemällä itsemme sekä kerroimme lapsille peikkokorteista (KUVIO 1 & liite 6) ja puheenvuoropeikosta, Helmi-peikosta (KUVIO 2). Tämän jälkeen jokainen sai ottaa vuorollaan Helmi-peikon syliinsä ja kertoa oman nimensä, ikänsä sekä osoittaa peikkokorteista eniten omia tuntemuksiaan kuvaavan tunnekortin. Paikalle olivat saapuneet tällä kertaa kolme lasta: Pekka, Kerttu ja Maija. Pekka ja Kerttu valitsivat tunnekorteista innostuneen peikon ja Maija taas ujon peikon.

Aloituksen jälkeen luimme lapsille peikko-aiheeseen johdattamiseksi Peikönhäntäkirjaa (KUVIO 1). Olimme päättäneet jakaa sadun kahteen osaan sadun pituuden vuoksi, niin että alkupuolen luimme aloitukseksi ja loppupuolen kirjasta luimme intervention lopetukseksi. Satuhetkestä pääsimme sujuvasti askartelemaan peikko-satulakkeja. Jokainen lapsi sai tehdä oman lakin, joihin lapset innostuivat liimaaman urakalla päiväkodilta saamiamme askartelukarvatupsuja. Intervention lopuksi luimme satukirjan loppuun ja kartoitimme lasten tunnetilat. Pekka ja Maija valitsivat innostuneen kortin ja Kerttu taas väsyneen. Jokainen lapsi kertoi myös tykänneensä ensimmäisestä kerrasta ja odottavansa jo seuraavaa kertaa.

Havaitsimme, että intervention alussa kaikkia lapsia vähän ujostutti, mutta he kuitenkin rohkenivat sanomaan reippaasti oman nimensä, ikänsä sekä valitsemansa tunnekortin. Lapset tulivat selvästi hyvin toimeen keskenään ja heistä huomasi, että he olivat tunteneet jo toisensa jonkin aikaa. Koimme ryhmäytymisen tapahtuneen tämän vuoksi kuin itsestään. Lapset olivat hyvin aktiivisesti mukana koko intervention ajan, vaikkakin askarteluvaiheessa ohjeiden antaminen oli hieman vaikeaa lasten innokkuudesta askarrella omin päin. Saimme kuitenkin aikaiseksi jokaiselle lapselle ja meille itsellemme hienot peikkokorvat. Loppusatua lukiesamme huomasimme, että lapset kävivät hieman levottomiksi peikkokorvien näpertämisen ja tutkimisen takia.

Olimme itse erittäin tyytyväisiä ensimmäiseen interventiokertaan ja sen kulkuun. Havaitsimme, että satu olisi saanut olla hieman lyhyempi, jotta lapset olisivat jaksaneet sitä kuunnella paremmin. Askarteluvaiheessa oli myös hieman kiire, koska teimme itsellemme peikkokorvia samalla kun autoimme lapsia askartelussa.

7.2 Toinen interventio, parisadutus 31.1.2011

Toiselle interventiokerralle olimme suunnitelleet ryhmäsadutusta, mutta jouduimme vaihtamaan sen parisadutukseksi, koska vain kaksi lasta, Kerttu ja Maija, olivat päässeet paikalla. Aloitimme peikkokorteilla (KUVIO 1 & liite 6), josta Kerttu valitsi väsyneen peikon ja Maija taas innostuneen. Parisadutuksen alkaessa tytöt olivat vähän ujon oloisia ja heitä joutui innostamaan ja rohkaisemaan kertomaan satua,

mutta pienen motivoinin jälkeen Maija rohkaistui aloittamaan kertomaan satua ehdottamastamme aiheesta, satumetsästä. Satu alkoi seuraavasti: *"Satumetsässä voi lukea satuja. Ja siellä on kristalleja. Kristallit olivat arkussa. Kristallien sisällä oli mansikoita. Sitten mansikoiden sisällä oli satumaa, koska ne oli jättimansikoita. Sitten sieltä satumaasta tuli prinsessa.."*

Omien puheenvuorojensa jälkeen, Maija yritti kannustaa Kerttua jatkamaan satua. Myös me ja mukana ollut päiväkodin työntekijä, kannustimme Kerttua kertomaan satua. Kerttu ei kuitenkaan koko parisadutuksen aikana sanonut mitään, vaikka hän halusikin aina ottaa puheenvuoroja jakavan Helmi-peikon (KUVIO 2) syliinsä omalla vuorollaan ja näytti haluavan sanoa jotain. Lopulta hän kuitenkin antoi Helmi-peikon takaisin Maijalle. Sadun päätyttyä ja sen luettuamme, siirryimme jäljellä olevaksi ajaksi toiseen tilaan piirtämään. Piirtelyn lomassa Maijan lisäksi myös Kerttu innostui kertomaan satua omasta piirustuksestaan.

Havaitsimme, että tytöt olivat hyviä kavereita keskenään ja tukivat toinen toistaan. Varsinkin Maija kannusti Kerttua parisadutuksen aikana sekä halusi antaa Kertulle mahdollisuuden puheenvuoroihin, vaikka Maijalla olisi riittänyt satua loputtomiin. Tärkeänä saavutuksena tällä interventiokerralla pidimme sitä, että Kerttu rohkaistui kertomaan omasta piirustuksestaan sadun. Tällä tavoin myös Kerttu sai onnistumisen kokemuksen. Havaitsimme myös, että kertoessaan satuja omista piirustuksistaan, tytöt innostuivat matkimaan toistensa satuja. Tämä huvitti tyttöjä ja he halusivatkin kuulla sadut lopuksi yhä uudestaan niiden samanlaisuuden vuoksi.

Lopuksi kartoitimme vielä peikkokorteilla tunnetilat: Kerttu valitsi iloisen kortin ja Maija taas aluksi väsyneen kortin, mutta vaihtoi sen kuitenkin innostunutta kuvaavaksi kortiksi. Saimme intervention päätyttyä positiivista palautetta mukana olleelta päiväkodin työntekijältä siitä, että olimme jaksaneet motivoida tyttöjä hienosti sadutuksen aikana. Hänen mielestään piirtäminen oli ollut hyvä idea, koska sen avulla olimme saaneet myös Kertun avautumaan.

7.3 Kolmas interventio, ryhmäsadutus 7.2.2011

Kolmannelle interventiokerralle olimme suunnitelleet ryhmäsadutusta ja tällä kertaa se myös onnistui, sillä paikalla oli kolme lasta, Kerttu, Maija ja Anni. Kerroimme ensimmäistä kertaa mukana olleelle Annille, mitä olimme aiemmilla kerroilla tehneet ja mitä tulemme tekemään seuraavilla kerroilla. Aloitus sujui taas peikkokorttien (KUVIO 1 & liite 6) merkeissä ja jokainen valitsi innostuneen-kortin. Koska Anne ei ollut vielä askarrellut peikko-satulakkia (KUVIO 3), aloitimme intervention askartelulla. Satulakin tehneet Kerttu ja Maija piirtelivät sillä aikaa (KUVIO 4).

KUVIO 4. Piirtelyä

Ryhmäsadutus alkoi hyvin ja Annikin pääsi hyvin sadutuksen juoneen kiinni, vaikka aluksi häntä vähän ujostuttikin. Satu kuitenkin aina pysähtyi Kertun kohdalla, koska hän ei omien sanojensa mukaan keksinyt mitään. Yritimme kannustaa ja rohkaista häntä, mutta se ei auttanut. Tämä vaikutti myös muihin tyttöihin ja varsinkin Maija tuntui turhautuvan, koska hänellä olisi satua riittänyt. Turhautumisesta huolimatta tytöt halusivat antaa Kertulle mahdollisuuden puheenvuoroon ja antoi-

vat Helmi-peikon (KUVIO 2) hänelle. Tyttöjen saatua sadun valmiiksi luimme sen ja lopetimme interventiokerran tuttuihin peikkokortteihin (KUVIO 1 & liite 6). Anni ja Maija kuvasivat energistä oloaan valitsemalla innostuneen-kortin. Kerttu valitsi väsyneen-kortin ja havaintojemme mukaan hän vaikuttikin hieman poissaolevalta koko intervention ajan.

Intervention päätyttyä jäimme keskustelemaan yhdessä aiempinakin kertoina mukana olleen työntekijän kanssa Kertun vaitonaisesta osallistumisesta. Työntekijä kertoi, että Kerttu on aina odottanut sadutuskertoja, mutta hän ei ole luonteeltaan kovin puhelias. Työntekijä oli jo projektin alussa sitä mieltä, että kaikki projektiin osallistuvat lapset eivät välttämättä lähde niin nopeasti mukaan toimintaan, vaan heillä voi mennä vähän enemmän aikaa, että he rohkenevat kertomaan satua. Sovimme yhdessä työntekijän kanssa, että hän keskustelee vielä Kertun kanssa asiasta.

7.4 Neljäs interventio, ryhmäsadutus 14.2.2011

Työntekijä tuli kertomaan ennen intervention aloitusta, että oli keskustellut Kertun kanssa hänen osallistumattomuudestaan yhteisen sadun kerrontaan. Kerttu oli kertonut, että hän ei vain keksi mitään, mutta haluaa kuitenkin osallistua sadutukseen. He olivat sopineet, että Kerttu ottaa puheenvuoropeikon, mutta antaa sen heti eteenpäin, jos ei keksi mitään. Työntekijä kertoi myös meille, että Kertun mielessä on kovasti pyörinyt projektin ulkopuoliset asiat.

Suunnitelmien mukaan tällä kerralla olisi ollut yksilösadutusta, mutta koska paikalla oli neljä lasta, päätimmekin pitää ryhmäsadutusta. Paikalla olivat Maija, Kerttu, Pekka ja ensimmäistä kertaa mukana oleva Mikko. Esittelimme itsemme ja kartoitimme lasten sen hetkiset tunteet peikkokorttien (KUVIO 1 & liite 6) avulla. Pekka ja Maija valitsivat innostuneen kortin, Kerttu kertoi olevansa hieman väsynyt ja Mikko valitsi ärtyneen kortin, koska hänen mieltään painoi siskonsa kanssa käyty riita.

Ennen ryhmäsadutusta Mikko askarteli itselleen peikkokorvat (KUVIO 3), joita hän ei ollut vielä tehnyt. Muut lapset piirtelivät sen aikaa ja heillä riittikin juttua viikonloppun tapahtumista. Ryhmäsadutuksessa oli aluksi pientä kangertelua, mutta se lähti kuitenkin hyvin käyntiin Maijan aloituksesta. Myös Mikko oli heti rohkeasti mukana, vaikka ihan alussa vähän ujostelikin. Tapahtumarikas satu etenikin hienosti eteenpäin, etenkin Kerttu ja Pekka olivat vauhdissa. Kerttu pysyi tälläkin kertaa hiljaa, mutta hän halusi kuitenkin ottaa aina Helmi-peikon (KUVIO 2) syliinsä, kun hänen vuoronsa tuli. Satu saatiin päätökseen ja siitä tulikin pitkä. Luimme sadun, josta lapset pitivät paljon ja ihastelivat sen pitkästä pituutta. Lopetukseksi otimme esiin tutut peikkokortit. Mikko ja Maija valitsivat innostuneen kortin, vaiteliaana ollut Kerttu valitsi surullisen kortin ja Pekka väsyneen kortin.

Havaitsimme sadutuksen aikana, että sadun tapahtumat sijoittuivat kaupassa käyntiin ja monenlaisten tavaroiden osteluun. Nämä teemat ovat toistuneet myös usein aiemmilla sadutuskerroilla. Ryhmäsadutuskerroille olimme laatineet tavoitteeksi ryhmässä toimimisen taitojen vahvistuminen ja olemmekin huomanneet, että tämä ryhmä toimii hyvin. Jokainen ryhmän jäsen jaksaa odottaa omaa vuoroaan sekä ottaa hyvin huomioon toisensa kuuntelemalla toistensa puheenvuoroja. Ryhmä ottaa myös hienosti vastaan antamiemme ohjeita.

7.5 Viides interventio, yksilösadutus 21.2.2011

Tällä kerralla projektisuunnitelman mukaisesti toteutimme yksilösadutusta. Vaikka olisimme suunnitelman mukaan jakaneet lapset kahdelle eri sadutuskerralle, päättimme kuitenkin yksilösaduttaa jokaista lasta, koska lapsia oli paikalla vain kolme: Pekka, Kerttu ja Maija. Olimme valmistelleet tilat yksilösadutusta varten niin, että sadutustila oli erillinen nurkkaus, jossa oli kaksi nojatuolia ja pieni pöytä, johon olimme varanneet piirustuspaperia ja värikyniä, jotta sadutettava halutessaan pystyi myös piirtämään sadutuksen lomassa tai sen sijaan.

Aloitimme tuttuun tapaan tekemillämme peikkokorteilla (KUVIO 1 & liite 6), joista jokainen lapsi valitsi väsyneen peikon. Pekka halusi aloittaa ensimmäisenä sadun kertomisen, jonka aikana tytöt piirsivät toisessa huoneessa. Pekkaa ei paljoa tar-

vinnut rohkaista, vaan hän alkoi heti innokkaasti kertoa satua, josta ei meinannut tulla loppua. Pekan satu alkoi seuraavasti: *”Peikko kaivoi tunnelin. Se otti tv:n mukaan, mutta yks johto jäi seinään. Se näki kaukana touhutalon, mutta se olikin kauhuvuori. Se kohtasi siellä pööpöttimiä ja kauhistui...”*

Pekan saatua satu valmiiksi, oli Maijan vuoro. Myös Maija alkoi heti innokkaasti kertomaan satua ja oli kovasti kiinnostunut tuottamansa sadun pituudesta. Hän kyseli sadutuksen aikana useasti satunsa pituutta. Kun hän oli saanut sadun kerrottua, hän oli iloinen siitä, että hän oli kertonut hyvin pitkän sadun. Maijan sadussa teemana oli hyvin vahvasti kaupassa käynti ja ostelu. *”Olipa kerran peikko, joka meni kauppaan. Se meni ostamaan luita sen koiralle ja sitten se osti sipsejä ja muuta hyvää ja kynän ja paperin...”*

Lopuksi oli vielä Kertun vuoro. Suureksi yllätykseksemme edellisillä ryhmäsadutuserroilla hiljaisena pysynyt tyttö alkoikin heti motivoimatta kertomaan satua. Sadusta tulikin tosi pitkä ja mielikuvituksellinen. *”..Ja peikko näki samalla prinsessan ja äiti sanoi: Haluaisitko tulle meille teelle? Ja äiti meni ostaan keksejä, sipsejä ja karkkia. Ja äitille syntyi pikku söpölivauva.”*

Kun kaikki olivat saaneet kertoa sadun ja piirrellä, kysyimme lasten mielipiteitä yksilösadutuksesta. Kaikki tykkäsivät tosi paljon, että olivat saaneet kertoa oman satunsa. Lopetimme sadutuskerran peikkokortteihin (KUVIO 1 & liite 6), joista Pekka ja Maija valitsivat eniten omaa tunnettaan vastaavaksi innostuneen-peikkokortin. Kerttu taas valitsi väsynyt-kortin. Myös mukana olleelta työntekijältä tuli hyvää palautetta yksilösadutuskerrasta ja hän oli myös erittäin tyytyväinen siihen, että Kerttu oli rohkaistunut kertomaan satua.

Tavoitteenamme yksilösadutuskerralle oli lapsen rohkaistuminen itsensä ilmaisuun sekä lapsen itsetunnon kehitys. Tavoitteiden toteuttamiseen pyrimme rohkaisemalla ja kannustamalla lapsia tarinankerrontaan. Annoimme myös välitöntä positiivista palautetta lapsille sadunkerronnan aikana. Mielestämme saavutimme tavoitteet, koska jokainen lapsi rohkaistui tällä kertaa kertomaan oman sadun. Tämän myötä myös itsetunto vahvistui, koska lapset saivat kokea onnistumisen kokemuksia sa-

dunkerronnan aikana. HavaitSIMME MYÖS, että lapset olivat erittäin ylpeitä omista saduistaan.

7. 6 Kuudes interventio, yksilösadutus 7.3. 2011

Viidennellä interventiokerralla jatkoimme yksilösadutuksen merkeissä. Olimme ennen lasten tuloa valmisteleet tilat yksilösadutusta varten. Paikalla olivat Pekka, Maija ja Anni. AloitUS tapahtui taas peikko-korttien (KUVIO 1 & liite 6) merkeissä. Pekka valitsi väsyneen-peikon ja tytöt iloisen peikkokortin.

Tällä kertaa Maija halusi aloittaa ensimmäisenä kertomaan omaa satua. HavaitSIMME, että Maija oli hieman poissaolevampi ja hiljaisempi tällä kertaa. Hän kuitenkin rohkaistui kertomaan sadun, kun hän sai piirtää samalla. Satu liittyi vahvasti Maijan piirtämään kuvaan ja se alkoi tuttuun tapaan kaupassa käynnillä.

“Olipa kerran peikko, joka meni kauppaan. Sitten se meni ostamaan villasukkia ettei jalkoja palele. Sitten se meni ostamaan uutta lamppua ja televisiota ja muutti pois. Se nauro. Sillä oli tosi iso tukka ja takkuinen. Sillä oli niin takkuinen tukka, että sitä ei pystynyt yhtään harjat. Näin pörröinen tukka. Tosi pörröinen. Sitten sillä oli hylly siellä kaupassa. Siellä oli tosi paljon kaappeja. Ja sitten peikko näki hiiren. Se ei nähnyt sitä paljon. Silläkin oli pörröinen tukka.”

Pekka halusi olla seuraavaksi vuorossa. Pekka alkoi kertoa satua heti keskittyneesti ja lopuksi hän oli erittäin tyytyväinen keksimäänsä sadun nimeen: ”Peikot räjähtäneitä rusinoita”. *”Peikko kaivoi tunnelin, sitten se meni kauppaan autolla. Seuraavaksi se osti karamelliä ja meni tunneliin syömään ne. Seuraavaksi se ei muistanut käsitellä tv:tä, niin se rikkokin tv:n. Sitten se osti uuden. Sitten se katsoi kelloa. Se kutsui kaikki sen, joka ikisen kaverin yökylään ja kukaan ei jäänyt pois. Sitten ne teki jotain luvatonta. Ne pelasivat tv:llä 60 viikkoa ja söi karkkia eikä pessyt hampaita ja ne oli räjähtäneitä rusinoita. Sitte kun ne katto rusinoita ne oli paukkunut ja ne oli vihreitä. Loppu.”*

Viimeisenä vuorossa oli Anni, joka ei ollut aikaisemmin yksilösadutuksessa. Anni oli piirtänyt vuoroa odotellessa kuvan (KUVIO 5), josta hän halusi kertoa sadun.

Anni halusi innokkaasti kertoa, mitä kuvassa tapahtui ja siitä syntyikin erittäin mielenkiintoinen satu.

”Tuli salama ja aurinko meni pilveen. Tuo ei ollut vauva, se muuttu pieneks ku tuli salama. Tuokin oli ihan pieni. Sitten se isi huutaa ku sitä niin nukutti ja se haukotteli kovaa. Sitten se huusi ni äiti hermostu. Sitten ku se äiti lähti hoitaan vauvaa ni se kompastu kiveen. Sitten ku se kompastu kiveen ni se kaatu tohon vauvaan, joka oli joskus iso. Sitten tuokin kompastu ni se meni sitten äitin päälle. Sitten isiki kaatu ton päälle. Sitten tuli salama ja ne meni ihan märäksi ja sitten ne kuoli.”

KUVIO 5. Annin piirustus

Kun kaikki olivat kertoneet sadun, oli aikaa vielä rutkasti. Niinpä annoimme lasten piirrellä loppu ajan. Piirtelyn lomassa Maija ja Anni innostuivat spontaanisti kertomaan yhteisen sadun. Tytöt kertoivat innostuneesti satua ja satu tuntui olevan heidän mielestään riemastuttava. Tytöt nauroivatkin moneen otteeseen sadunkerronnan aikana. Sadun nimeksi tuli *”Noita peikko tuli vihaiseksi”*, jossa seikkaili monenmoista hamsteria.

Sadutuskerran lopuksi otimme esille taas peikkokortit (KUVIO 1 & liite 6), joista tytöt valitsivat iloisen-peikkokortin ja Pekka väsyneen-kortin. Kaikki olivat erittäin tyytyväisiä sadutuskertaan ja työntekijä antoi hyvää palautetta siitä, että lapset

olivat innokkaasti mukana. Työntekijä kertoi myös, että lapset ovat aina innoissaan odottaneet seuraavaa sadutushetkeä ja kyselleet peräämme.

Tälle kerralle olimme laatineet samat tavoitteet kuin edellisellekin kerralle. Mielestämme jokainen lapsi rohkaistui kertomaan satua ja sai tämän myötä onnistumisen kokemuksia. Erittäin onnistuneena kokemuksena pidimme itse sitä, että tytöt alkoivat spontaanisti kertoa satua piirtämisen ohella. Toivommekin, että projektimme myötä lapset rohkaistuvat spontaanisti kertomaan päiväkodin arjessa ainutlaatuisia kertomuksiaan ja satujaan. Näin toiminta olisi lapsilähtöistä, eikä sadutuskertojen tarvitsisi olla aina suunniteltuja ja ohjattuja.

7.7 Seitsemäs interventio, ryhmäsadutus 14.3.2011

Viimeiselle sadutuskerralle olimme valinneet ryhmäsadutuksen. Paikalla olivat kaikki projektiin osallistuneet lapset. Aloitimme suoraan peikkokorteilla (KUVIO 1 & liite 6). Tytöt olivat innostuneella tuulella ja he valitsivat innostuneen kortin. Pekkaa tällä kertaa väsytti ja hän valitsi sen mukaisen kortin. Mikko taas valitsi surullisen peikkokortin, koska hänellä oli taas kuulemma ollut kinaa siskonsa kanssa.

Satu käynnistyikin vauhdikkaasti ja kirjoittajana oli välillä vaikea pysyä sadussa mukana. Lapsilla näytti olevan erittäin hauskaa ja he kuuntelivat innoissaan, mitä kukin kertoi. Satu oli ensimmäisiin satuihin verrattuna erittäin tapahtumarikas ja mielikuvituksellinen. Sadussa seikkailivat niin prinsessa kuin peikko ja sheriffikin. *”..Peikko vaihtoi Villinlänsi-unikanavaa, mutta sieltäkin alkoi kuulua ryminää. Sieltä tuli rosvoja ja yksi sheriffi. Rosvolla oli naamassaan musta naamio. Siinä samassa peikko huomasi hevosen ja lähti perään. Se laittoi sheriffitähden takkiinsa ja lähti rosvojen perään paukutellen nallipyssyä...”* Lopuksi kaikkien yllätykseksi koko sadutuksen aikana hiljaa pysytellyt Kerttu pyysi puheenvuoron ja halusi kertoa sadulle lopun. Kertun päästyä vauhtiin, sadusta ei meinannut tulla millään loppua. Sadun loputtua hän oli vain pelkkää hymyä. Sadun luettuamme kaikki olivat erittäin tyytyväisiä siihen ja nauroivat kaikissa huvittavissa kohdissa.

Lopetimme viimeisen intervention vielä viimeisen kerran peikkokortteihin (KUVIO 1 & liite 6). Tytöt valitsivat saman kortin kuin intervention alussakin eli innostuneen kortin. Myös pojat valitsivat samat kortit kuin alussakin eli Mikko valitsi surullisen kortin ja Pekka väsyneen.

Havainnoimme tällä kertaa sitä, miten lapset ovat kehittyneet ensimmäisistä interventiokerroista. Huomasimmekin, että satu oli paljon mielikuvituksellisempi ja tapahtumarikkaampi. Satu eteni myös paljon loogisemmin ja lapset jatkoivat sujuvasti satua. Kaikki olivat mielestämme todella hyvin mukana ja olimme erityisen iloisia, että myös Kerttu rohkeni avautumaan ja pääsi sadun kerronnassa hyvin vauhtiin. Saimme intervention loppuksi välitöntä kiitosta projektistamme sekä lapsilta että työntekijöiltä.

7.8 Kahdeksas interventio, projektin lopetus 25.3.2011

Viimeiseksi interventiokerraksi olimme sopineet yhdessä päiväkodin henkilökunnan kanssa, että tulemme mukaan koko päiväkodin yhteiseen lauluhetkeen. Saimme kunnian aloittaa lauluhetken kertomalla lyhyesti projektistamme sekä esittelemällä mukana olleet lapset. Luimme myös päiväkodille valmistamastamme ja kokoamastamme satuvihkosta (liite 8) kaksi tapahtumarikkainta satua. Sadut saivat hienon vastaanoton isoineen aplodeineen. Tämän jälkeen jaoimme suosionosoitusten saattelemana jokaiselle projektissamme mukana olleelle lapselle satuvihon lisäksi tekemämme diplomin (liite 7) sekä työntekijöille kiitoskirjeen (liite 9) projektiin osallistumisesta. Kiitokseksi projektista saimme lapsilta kivistä askarrellut peikot.

Projektin loppuksi keräsimme työntekijöiltä sekä projektissa mukana olleilta lapsilta palautetta koko sadutusprojektista. Saimme palautetta sekä suullisesti että kirjallisesti (liite 10). Palaute oli suurimmaksi osaksi positiivista, mutta myös joitakin kehittämisisideoita tuli työntekijöitten osalta. Palautteita käsittelemme myöhemmin projektin arviointivaiheessa.

8 ARVIOINTI

8.1 Tavoitteiden toteutuminen

TAULUKKO 2. Sadutusprojektin tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet	Toteutuminen
<p>Tulostavoitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valmis projektiopinnäytetyö ja sosionomiksi valmistuminen. - Pohja ryhmän vuositeemalle eli organisaatio voi hyödyntää satuvihkoon koottuja satuja heidän arjessaan, esimerkiksi näytelmän runkona. - Aktiivinen osallistuminen toimintaan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittyminen, esimerkiksi ryhmässä toimiminen. -Satuvihkojen tuottaminen. 	<ul style="list-style-type: none"> -Valmis opinnäytetyö lokakuussa 2011. Valmistuminen sosionomiksi joulukuussa 2011. -Organisaatio hyödynsi satujen aiheita muun muassa askartelussa ja heillä oli suunnitelmissa tehdä lasten tuottamien satujen pohjalta näytelmän. -Jokainen lapsi osallistui aktiivisesti ja innokkaasti toimintaan. Huomasimme lasten sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittymisen sillä, että jopa hiljaisempi-kin lapsi rohkaistui ottamaan puheenvuoron ryhmässä. Lapset myös kannustivat ja kunnioittivat toisiaan ja toistensa puheenvuoroja. -Lasten saduista ja piirustuksista kokosimme jokaiselle lapselle sekä päiväkodin henkilökunnalle yksilölliset satuvihkot (liite 8).
<p>Toiminnalliset tavoitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehittää ammattitaitoa: yhteistyötaito- 	<ul style="list-style-type: none"> -Koimme, että ammattitaitomme on

<p>ja, projektin läpi vieminen, sadutus-menetelmän hallitseminen, ajankäyttö.</p>	<p>vahvistunut projektin myötä. Yhteistyötaitomme ovat kehittyneet niin meidän kuin projektin muiden yhteistyötahojen kanssa toimiessa. Yhteistyön myötä olemme ennen kaikkea kehittyneet joustamaan. Projektin läpi vieminen sekä ajankäytön hallinta ovat sujuneet mielestämme hyvin. Olemme pysyneet aikataulussa ja opinnäytetyön myötä hallitsemme projektin luonteen. Sadutusmenetelmä on tullut hyvin tutuksi niin teorian kuin käytännönkin kautta. Pysymme hyödyntämään sitä myös tulevassa työssä yhtenä työvälineenä.</p>
<p>- VASU:n toteutumisen tukeminen sadutuksen avulla, esimerkiksi kielen ja vuorovaikutuksen kehityksen tukeminen sekä lapsilähtöisen kasvatustajatteluun toteuttaminen.</p>	<p>-Erialaisten laadukkaitten sadutusharjoitusten myötä olemme tukeneet VASU:n toteutumista. Havainnoimme, että sadutuskertojen etenemisen myötä lasten kerronta monipuolistui ja siitä tuli loogisempaa. Sadutus tuki myös lapsilähtöistä kasvatustajatteluun lasten päästesä toteuttamaan itseään. Havainnoimme myös, että lasten vuorovaikutustaidot kehittyivät.</p>
<p>-Itsetunnon vahvistuminen, itsensä ilmaiseminen ja muiden huomioiminen.</p>	<p>-Havainnoimme, että lapset rohkaistui- vat joka sadutuskerran jälkeen ilma- semaan itseään enemmän. Huo- masimme myös lasten itsetunnon vah- vistumisen, kun hiljaisimmatkin lapset rohkenivat ottaa enemmän puheenvuo- roja. Lapset saivat ilmaista itseään sa-</p>

	<p>dutuksen lisäksi myös piirtelemällä ja askartelemalla. Havaitimme, että ryhmasadutuksen myötä lapset harjaantuivat kuuntelemaan sekä arvostamaan toistensa kertomuksia.</p>
<p>Oppimistavoitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektin hallinta eli projektin eri vaiheet ja projektin käyttö tulevat tutuiksi. - Ryhmän ohjaamistaitojen, esimerkiksi lapsen motivoinnin, vahvistuminen interventtioiden pitämisen kautta. <p>-Sadutus-menettelyn säännöllinen käyttö muun toiminnan ohella, jotta säännöllisen sadutuksen monipuoliset hyödyt tulisivat esille.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmässä toimimisen taitojen opettelu, esimerkiksi oman vuoron odottaminen. - Kielellisen kehityksen monipuolistuminen, esimerkiksi lapsi oppii tuomaan ajatuksiaan sanoiksi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Projektin myötä projektin eri vaiheet ja projektin käyttö ovat tulleet tutuiksi. Tiedostamme, mitä kaikkea projektin toteuttaminen vaatii. - Ryhmän ohjaamistaidot ovat projektin myötä kehittyneet paljon. Erityisesti motivoitaitoja olemme tarvinneet sadutuksen aikana. - Projektimme myötä työntekijät saivat tutustua sadutukseen ja sen eri muotoihin. Toivomme, että sadutus jää elämään osaksi arkipäivää päiväkotiin. - Havainnoimme etenkin, että lapset oppivat ryhmasadutuskerroilla ryhmässä toimimisen taitoja monipuolisesti. Oman vuoron odottamisessa apuna toimi puheenvuoroja jakava Helmi-peikko (KUVIO 2). - Havaitimme, että sadutuksen myötä lasten kielellinen ilmaisu monipuolistui ja lapset rohkenivat kertomaan ajatuksistaan myös piirtelyn ohella.

8.2 Lopullinen projektiorganisaatio

Heti projektin alkaessa olimme saaneet varsinaiseksi yhteistyökumppaniksi Halkokarin päiväkodin, josta projektiimme valikoitui Pursimies-ryhmän viisivuotiaat. Projektimme edetessä projektisuunnitelmassa (liite 1) kertomamme projektiorganisaatio tuli jonkin verran muuttumaan. Projektimme lupa-asiat (liite 2 & liite 3) hoidimme varhaiskasvatuskoordinaattori Satu Forsbergin kanssa ja yhteistyö sujui hyvin.

Projektisuunnitelman (liite 1) hyväksymisen jälkeen ohjaava opettajamme vaihtui ja tilalle tuli Sirkka Huhtakangas. Muutoksen myötä jouduimme esittelemään projektisuunnitelmamme ja ajatuksemme uudelle opettajalle. Koimme, että muutos ei tuonut meille kuitenkaan suurempia ongelmia. Myös päiväkodin työelämän ohjaaja tuli muuttumaan projektin alkuvaiheessa. Olimme projektin alussa pääasiassa pitäneet yhteyttä sekä puhelimitse että sähköpostitse Halkokarin päiväkodin johtajaan Pirjo Paavolaiseen, mutta varsinaisen toiminnan alkaessa yhteyshenkilöksi saimme Pursimies-ryhmässä toimivan Seija Viljamaan. Viljamaa pääsikin osallistumaan jokaiseen projektimme interventioon, jonka koimme erittäin positiiviseksi. Saimme Viljamaalta jokaisen intervention jälkeen välitöntä palautetta ja tukea omiin havaintoihimme.

Projektisuunnitelmamme (liite 1) mukaan projektiorganisaatioomme olisi kuulunut myös projektiimme osallistuvien lasten vanhemmat, mutta olimme heihin yhteydessä ainoastaan lupalappujen (liite 4) kautta. Aikataulujen sovittamisen vaikeuksien vuoksi emme päässeet projektin aikana tapaamaan vanhempia. Saimme kuitenkin Viljamaan kautta kuulla vanhempien palautetta projektistamme. Vanhemmat olivat kertoneet, että heidän lapsensa olivat olleet innoissaan projektista ja vanhemmat odottivat kovasti valmiita satuvihkoja (liite 8).

Projektin viimeiseen interventioon pääsivät osallistumaan päiväkodin muu henkilökunta sekä kaikki lapset. Tämän koimme erittäin antoisana hetkenä, sillä saimme välitöntä palautetta myös muilta tahoilta. Päiväkodin muut lapset näyttivät nauttivan kovasti lukemistamme satuvihkon (liite 8) saduista. Tarkoituksenamme oli kutsua satuvihkojen julkistamistilaisuuteen jonkin media-alan edustaja tai valokuvajaopiskelija dokumentoimaan tapahtumaa, mutta käytännön syistä se ei tullut kui-

tenkaan toteutumaan. Yhdeksi yhteistyökumppaniksi saimme projektin loppupuolella Kokkolan kaupunginkirjaston, jossa lasten saduista koottu satuvihko sai olla esillä viikon verran yhdessä pienen satunurkkauksen kanssa. Aikataulujen kiireellisyyden vuoksi emme ehtineet informoida satuvihkon esillä olosta muuta kuin suullisesti.

8.3 Aikataulu ja resurssit

Olimme laatineet joustavan aikataulun projektillemme ja mielestämme se oli myös realistinen. Aikataulu ei myöskään ollut liian kuormittava. Mielestämme olemme pysyneet hyvin aikataulussa. Projektimme alkoi lokakuussa 2009, jolloin aloimme pohtia opinnäytetyöllemme aihetta. Yhteisten kiinnostusten ja harrastuneisuuden myötä aiheeksi tuli sadutus sekä draaman tekeminen satujen pohjalta. Saimme melko nopeasti yhteistyökumppaniksi Halkokarin päiväkodin Pursimiesryhmän viisivuotiaat. Samalla myös yhteistyö toistemme kanssa lähti hyvin käyntiin aihepiiriseminaariin valmistautumisen myötä.

Opinnäytetyön aiheen esitimme aihepiiriseminaarissa joulukuussa 2009. Aiheen esittelyn jälkeen tuli vastaan aiheen rajaaminen ja teorian tietoon perehtyminen, jolloin draaman tekeminen vaihtui lasten saduista tehdyn satuvihkon (liite 8) koostamiseen projektin päätteeksi. Koimme, että sadutukseen keskittyminen toi projektiimme syvällisemmän otteen. Perehdyimme tällöin erityisesti sadutuskirjallisuuteen sekä lapsilähtöiseen kasvatuseritteluun. Huhtikuusta 2010 alkoi pitkä ajanjakso, jolloin keskityimme teorian tietoon perehtymisen ohella tekemään projektisuunnitelmaa (liite 1). Projektisuunnitelmaa teimme huhtikuusta 2010 joulukuuhun 2010 aktiivisuutemme vaihdellessa. Syksyllä 2010 aloitimme todellisen puurtamisen, kun aloimme työstää projektisuunnitelmaamme hyväksyttäväksi. Projektisuunnitelma koetteli sinnikkyyttä ja jaksamista sen palauduttua moneen kertaan korjattavaksi. Koimme projektisuunnitelmaan panostamisen tärkeäksi, koska saimme hyödynnettyä sitä paljon tätä työtä kirjoittaessa. Projektisuunnitelmaa työstäessämme pidimme samalla aktiivisesti yhteyttä Halkokarin päiväkodin yhteyshenkilöön raportoimalla projektin etenemisestä. Saimme myös päiväkodin henkilöstöltä tarkempia tietoja ja toiveita, mitä he projektiltamme odottavat. Näitä

pystyimme hyödyntämään interventioita suunnitellessa. Huomasimme, että interventioiden suunnittelu oli erittäin tärkeää. Suunnittelimme interventiot niin, että niiden järjestystä ja sisältöä pystyi tarvittaessa muuttamaan.

Ennen joululomalle lähtöä saimme joulukuussa 2010 palautettua useaan kertaan täydennetyn projektisuunnitelman (liite 1), joka tulikin hyväksyttynä meille takaisin vuodenvaihteen jälkeen. Tammikuussa 2011 alkoikin tiivis yhteistyö päiväkodin Pursimiesryhmän kanssa jakamalla lasten lupalaput (liite 4) ja viime hetken viimeistelyjä tehdessä. Yhteisten aikataulujen sovittamiseksi, interventiot päiväkodilla alkoivat 24.1.2011. Sovimme yhdessä päiväkodin yhteyshenkilön kanssa kahdeksan interventiomme ajankohdat, jotka sijoituivat aikavälille 24.1.-25.3.2011. Interventioitten toteuttamisen aikana olimme molemmat harjoittelussa, jonka vuoksi päätimme jakaa interventioita pidemmälle ajanjaksolle suunnitelmasta poiketen. Koimme, että tämä oli oman jaksamisemme kannalta parempi. Emme kuitenkaan mielestämme jääneet aikataulusta jälkeen, vaan pysyimme hyvin suunnitelmasamme.

Maaliskuusta 2011 alkoi päiväkodilta keräämämme palautteen (liite 10) jälkeen loppuraportin eli opinnäytetyön kirjoittaminen. Olimme laatineet projektisuunnitelmaan (liite 1) itsellemme liian korkeat tavoitteet, sillä opinnäytetyö olisi suunnitelmien mukaan ollut viimeistelyvaiheessa ennen kesäloman alkua. Opinnäytetyön kirjoitusvaihe venyi kuitenkin olosuhteiden pakosta syyskuun 2011 alulle asti.

Projektin resurssit voidaan jakaa karkeasti neljään eri pääluokkaan: henkilöt, materiaali, raha sekä koneet ja laitteet (Pelin 2009, 152). Projektissamme henkilöstöresurssit painottuivat eniten. Henkilöstöresurssit koskivat lähinnä meidän omaa jaksamistamme sekä projektihallinnan osaamista. Koimme, että hyvän projektisuunnitelman ja joustavan aikataulun ansiosta emme ole ylittäneet henkilöstöresurssejamme. Projektin tekeminen on ollut meidän mielestämme haastavaa ja välillä myös puuduttavaa, mutta olemme kuitenkin hienosti jaksaneet puurtaa läpi koko projektin. Olimme arvioineet materiaaliressurssit melko pieniksi ja sitä ne myös tulivat olemaan. Saimme pääasiassa materiaalit askarteluihin ja piirtämiseen päiväkodilta. Kaikki tulostettavat sekä satuvihkoihin (liite 8) liittyvät materiaalit kustansimme itse. Projektissamme ei ollut tarkoitus tuottaa rahallista tuottoa, minkä

vuoksi projektissamme ei ollut käytännössä ollenkaan raharesursseja. Emme tulleet myöskään projektin aikana käyttämään koneita emmekä laitteita. Projektibudjettimme tulee esille projektisuunnitelmassamme (liite 1). Laatimamme budjetti oli realistinen, sillä pysyimme budjetissa. Ainoastaan satuvihkoihin (liite 8) tarvittavasta materiaalista tuli lisäkustannuksia, jotka pysyivät alle 10 euron.

8.4 Interventioiden arviointi

Interventiot menivät meidän mielestämme hyvin ja ennen kaikkea hyvä suunnittelu etukäteen oli onnistumisemme resepti. Olimme jokaiselle interventiokerralle laati- neet yksityiskohtaisesti sisällön ja tavoitteet. Tavoitteiden täyttymistä havainnoim- me tekemämme havainnointikaavakkeen (liite 5) avulla niin, että vuorotellen toinen meistä oli enemmän tarkkailijan roolissa ja täytti kaavaketta. Koimme tämän olleen hyvä työnjako, koska sen avulla kumpikin pystyi keskittymään omaan vastuualue- eeseensa, toinen satujen kirjaamiseen ja toinen havainnointiin.

Olimme jokaisen intervention alkuun ja loppuun varanneet aikaa lasten tunteitten kartoitukseen tekemillämme peikkokorteilla (KUVIO 1 & liite 6), joissa peikko ku- vasti eri tunnetiloja. Koimme, että kortit olivat hyvänä apuvälineenä lasten palaut- teenkeruussa, mutta niiden käytön luotettavuus oli vaihtelevaa. Lapset eivät vält- tämättä ainakaan aluksi ymmärtäneet korttien merkitystä ja havainnoimme, että korttien tunnetilat olisivat saaneet olla selkeämpiä.

Emme olleet tehneet interventiokertoja varten sen tarkempia aikatauluja, jotta niis- sä oli varaa joustaa lasten sadutusinnon mukaan. Koimme tämän toimivaksi, sillä muutamilla kerroilla sadutus olisi mennyt yliajalle, kun taas joillakin kerroilla aikaa jäi sadutuksen jälkeen ylimääräistä, jonka käytimme lasten kanssa piirrellessä. Suunnitelmaan olimme yhtenä riskinä pitäneet sitä, että lasten lukumäärä voisi vaihdella eri interventiokerroilla lasten hoitopäivien vaihtelevuuden vuoksi. Olimme siis suunnitelleet interventiot sillä tavoin, että niiden järjestystä pystyi tarvittaessa muuttamaan lapsien osallistumisen mukaan. Tämä osoittautua erittäin toimivaksi, sillä jouduimmekin muuttamaan suunniteltua järjestystä, koska esimerkiksi suunni-

tellulla ryhmäsadutuskerralla oli paikalla vain kaksi lasta. Hyvän suunnittelun avulla pystyimme nopeasti reagoimaan muutoksiin ja pysymään aikataulussa.

Projektin aikana havaitsimme sadutuksen merkityksen lapsille. Lapset kertoivat satuja entistä innokkaammin kerta kerran jälkeen. Viimeisillä interventiokerroilla olikin välillä vaikea pysyä lasten satujen kirjaamisessa perässä. Havaitsimme myös, että lapset rohkenivat käyttämään entistä enemmän mielikuvitustaan ja sadut olivat sen mukaisia. Lapset kehittivät myös kertomaan satuja johdonmukaisemmin niin, että he jatkoivat sujuvasti tarinaa siitä, mihin toinen oli jäänyt. Havaitsimme, että useimmissa lasten tuottamissa saduissa esille nousivat seuraavat aiheet: kaupassa käynti, herkkujen ostaminen/syöminen sekä muut arkiset askareet ja asiat. Nämä teemat ovat yleisiä kiinnostuksen kohteita kyseisessä ikätasossa. Meidän mielestä oli hienoa havaita, kuinka lapset nauttivat kuunnella omia satujaan ja olivat niistä ylpeitä.

Olimme tyytyväisiä siihen, että olimme ottaneet käyttöön eri sadutustapoja. Tämä mahdollisti sen, että saimme monipuolisesti harjoitella sadutusmenetelmän käyttöä konkreettisesti ja pystyimme havainnoimaan eri sadutustapojen hyviä puolia. Esimerkiksi jollekin sopi parhaiten yksilösadutus, toiselle ryhmässä saduttaminen ja kolmannelle sadutus toimi parhaiten kuvasta saduttaessa. Tämä mahdollisti sen, että jokainen lapsi sai onnistumisen kokemuksia. Jos interventiokertoja olisi ollut enemmän, olisimme voineet ottaa vielä useampiakin tapoja saduttaa.

Koimme, että interventioitten aloituksessa ja lopetuksessa olisi ollut kehittämisen varaa. Etenkin ensimmäisten sadutusinterventioiden alussa olisi voinut olla esimerkiksi jokin laulu tai leikki virittämään lapset sadutushetkeen. Interventioiden lopussa olisi peikkotunnekorttien (KUVIO 1 & liite 6) lisäksi voinut olla jokin loru tai laulu, jotta lopetus olisi ollut selkeämpi. Koimme kuitenkin, että interventioille varattu tunnin aika oli rajallinen ja ylimääräistä aikaa ei useinkaan jäänyt.

8.5 Projektin palautejärjestelmä

Projektimme palautejärjestelmä on koostunut jokaisen intervention alussa ja lopussa keräämistämme lasten palautteista, oppimispäiväkirjasta, havainnointikaavakkeista (liite 5), päiväkodin työntekijän suullisesta palautteesta interventioiden jälkeen sekä koko projektin lopulla keräämämme kirjallisesta palautteesta (liite 10) Pursimiesryhmän työntekijöiltä ja lapsilta. Olemme avanneet interventioihin liittyvät palautteet Sadutusprojektin toteutus -kappaleessa. Oppimispäiväkirjaa ja havainnointikaavakkeita olemme käsitelleet koko opinnäytetyön kirjallisen tuotoksen aikana. Koimme, että useammalla tavalla kerätty palaute on auttanut paljon projektin arvioinnissa. Niiden kautta projektimme hyvät ja kehitettävät puolet ovat nousseet esille. Projektin lopuksi saatu kirjallinen palaute (liite 10) oli meille erityisen tärkeä projektia arvioidessa.

Saimme erityistä kiitosta Pursimiesryhmän työntekijöiltä lasten yksilöllisestä huomioimisesta, luottamuksellisen suhteesta sekä etukäteissuunnittelusta ja perehtyneisyydestä. Olimme myös omasta mielestämme onnistuneet näissä asioissa hyvin ja ne korostuvatkin paljon projektissamme ja sen onnistumisessa. Lasten kirjallisesta palautteesta (liite 10) nousivat erityisesti esiin tekemisen mielekkyys sekä Helmi-peikon (KUVIO 2) tärkeys. Lapset olivat antaneet myös meistä positiivista palautetta. Lasten palaute oli tärkeä, koska halusimmekin korostaa työllämme lapsille mielekästä tapaa toimia. Helmi-peikon tärkeys näkyi myös interventioiden aikana ja se myös toimi hyvänä puheenvuorojen jakajana sekä turvana lapsille.

Työntekijöiltä saimme kehittämisideaksi lorujen ja laulujen käytön virittäytymiseen. Myös meidän mielestämme tämä olisi ollut yksi kehitettävä asia interventioiden toteutuksessa. Pursimiesryhmän henkilökunta ehdotti myös pienen draamaesityksen toteuttamista tai sadun kuvittamista ryhmässä. Nämä kehittämisideat olivat mielestämme erittäin hyviä ja olimme itsekkin pohtineet samoja ajatuksia. Toivommekin, että päiväkodin henkilökunta voisi mahdollistaa niiden toteutumisen omassa työssään. Lapsilta ainoaksi kehittämisspalautteeksi nousivat oman sadun keksimisen vaikeus joinakin kertoina.

9 POHDINTA

Projektit ovat nykyään yleisiä ennen kaikkea sosiaalialalla. Uskommekin, että projektiopinnäytetyön tekeminen on antanut meille projektin vetämiseen tarvittavia taitoja, joita pystymme myös hyödyntämään tulevassa työssämme. Projektin tekeminen on ollut vaativaa ja etenkin työn suunnittelu on ollut aikaa vievää. Opinäytetyön myötä olemme saaneet tuntumaa siitä, kuinka paljon projektityöskentely vaatii eri vaiheineen. Olemme kuitenkin projektin myötä kehittyneet erityisesti joustavuudessa, stressin hallinnassa, ajan käytössä, yhteistyö- ja havainnointitaidoissa sekä arvioimaan omaa työskentelyämme ja työtämme.

Projektissa toteuttamiemme interventioiden myötä ammattitaitomme on kasvanut ja syventynyt, erityisesti ryhmän ohjaustaidoissa. Interventioissa erityisesti motiivintaitojen tärkeys korostui. Olemme kehittyneet ohjaajina sekä saaneet paljon lisää itseluottamusta, itsevarmuutta ja rohkeutta toimia ryhmän vetäjänä. Projektimme kannalta havainnointi oli tärkeässä roolissa arvioitaessa asiakkaan eli lapsiryhmän oppimistavoitteiden toteutumista. Havainnointi työvälineenä oli meille molemmille vähän vieraampi, mutta sen käyttö ja hyödyt tulivat tutuiksi projektin myötä. Havainnoimme lapsia sekä ryhmänä että ainutlaatuisina yksilöinä. Tärkeimpänä havaintona pidimme sitä, kuinka lapset kehittyivät vuorovaikutustaidoissa sekä ryhmätyöskentelyssä. Merkittävänä koimme myös, että saimme luotua lasten kanssa luottamuksellisen suhteen, jolloin lapset kokivat tilanteen turvalliseksi rohkenemalla tuomaan ajatuksiaan esiin.

Päätimme jo projektin alkumetreillä työnjaosta niin, että tekisimme kaiken alusta asti yhdessä. Tästä olemme pitäneet kiinni koko projektin ajan, vaikka olemme joutuneet joustamaan aikatauluissa puolin ja toisin. Koimme kuitenkin yhdessä tekemisen antoisaksi ja parhaaksi ratkaisuksi meille. Olemme saaneet toisiltamme paljon tukea, silloin kun työ on tuntunut puuduttavalta ja motivaatio on ollut hukassa pitkän projektin vuoksi. Parityöskentely on rikastuttanut suunnittelua ja toteutusta yhteisen pohdinnan kautta. Tämän myötä olemme kehittäneet yhteistyötaitoja rakentavasti niin, että olemme ottaneet kummankin ajatukset ja mielipiteet huomioon päätyen kuitenkin yhteiseen lopputulokseen. Koimme myös, että yhteistyö on

sujunut luontevasti ja ongelmitta. Voimme siis seistä yhdessä työmme sekä siinä tehtyjen ratkaisujen takana.

Sosionomin osaamisemme on kehittynyt projektin aikana paljon niin teoriassa kuin käytännössäkin. Sadutuksen myötä erityisesti eettinen osaaminen on korostunut. Olemme ottaneet jokaisen lapsen huomioon ainutkertaisena yksilönä sekä kunnioittaneet jokaisen tarinoita ja ajatuksia antamalla välitöntä positiivista palautetta. Erityisesti projektissamme korostui asiakastyön osaaminen. Koimme, että loimme sadutushetkiin lapsille turvallisen ja luotettavan ilmapiirin. Otimme jokaisen lapsen voimavarat ja taidot huomioon yksilöllisesti sekä osana lapsiryhmää. Lasten tarpeiden mukaan osasimme hyödyntää eri sadutustapoja niin, että jokainen lapsi pääsi osaksi toimintaa.

Projektia toteuttaessa varhaiskasvatuksen kentällä tiedostamme taustalla vaikuttavan lainsäädännön sekä varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmän. Projektissa olemme tarkemmin perehtyneet varhaiskasvatussuunnitelmaan, joka ohjaa toiminnan laatua ja toteutusta. Projektillamme tuemme varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista sadutuksen myötä korostamalla lapsilähtöistä toimintaa. Tiedostamme nykypäivän paljon puheenaiheena olleet ongelmat erityisesti nuorten sosiaalisissa taidoissa sekä lasten kielellisessä kehityksessä. Sadutuksella olemme halunneet osaltamme ennaltaehkäistä näiden ongelmien syntymistä ja kehittymistä tukemalla lapsia kielelliseen ilmaisuun sekä ryhmässä toimimiseen.

Olemme projektin aikana jatkuvasti reflektoineet omaa toimintaamme ja osaamisamme. Olemme päässeet projektin avulla harjoittamaan omia vahvuusalueitamme ja kehittymään jatkuvasti. Tämän kautta olemme saaneet lisää intoa kehittää itseämme myös jatkossakin. Projektissamme olemme perehtyneet laajalti teorian tietoon ja päässeet soveltamaan sitä käytännössä. Erityisesti sadutusmenetelmä on tullut monella tapaa tutuksi ja koemme, että pystymme hyödyntämään sitä myös tulevaisuudessa.

Projektimme myötä päiväkodin henkilökunta pääsi tutustumaan paremmin sadutukseen sekä eri tapoihin toteuttaa sitä. Toivommekin, että sadutusmenetelmä jäisi elämään päiväkotiin osaksi arkipäivää. Tämän myötä päiväkoti voisi hyödyn-

tää säännöllisen sadutuksen mukanaan tuomat hyödyt. Näin myös lapset pääsisivät osallistumaan toimintaan omilla ajatuksillaan. Toivomme myös, että Pursimiesryhmän työntekijät tulevat hyödyntämään satuvihkojen tarinoita esimerkiksi draaman tekona ja tätä kautta päiväkotiyhteisö hyödyntäisi projektimme aikaansaannosta vielä jatkossa.

LÄHTEET

- Aaltonen, M., Ojanen, P., Sivén, P., Vihunen, R. & Vilén, M. 2004. Lapsen aika. Porvoo: WSOY.
- Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. Vantaa: Tammi.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Hujala, E. 2002. Uudistuva esiopetus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Hämäläinen, S. & Mäki, S. 2009. Satu ilahduttaa päiväkotilasta. Teoksessa Mäki, S & Arvola, P. (toim.) Tarina tukee lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 2. Porvoo: Duodecim.
- Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Karlsson, L. 1999. Saduttamalla lasten kulttuuriin. Verkostotyön tuloksia Kuperkeikkakyydissä. Stakes. Raportteja 241. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Karlsson, L. 2003. Sadutus- avain osallistavaan toimintakulttuuriin. Juva: PS-kustannus.
- Karlsson, L. 2006. Lapset kertovat... Stakes. Työpapareita 9/2006. Helsinki: Staakesin monistamo.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: PS-kustannus.
- Pelin, R. 2008. Projektihallinnan käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Pelin, R. 2009. Projektihallinnan käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Reunamo, J. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. Helsinki: WSOY.
- Rouvinen, R. 2007. "Tässä työssä yhdistyy kaikki" Lastentarhaopettajat toimijoina päiväkodissa. Kasvatustieteellisiä julkaisuja. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.
- Sharman, C., Cross, W. & Venis, D. 2007. Observing children and young people. 4th Edition. London: Continuum.
- Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Vaajakoski: Tammi.

Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma. 2010. Kokkolan kaupunki. Pdf-tiedosto. Saatavilla: https://www.kokkola.fi/perusturva/paivahoito/fi_FI/paivahoito/. Luettu 30.8.2010.

Riihelä, M. 2002. Lyhyesti sadutuksen ideasta. Lapset kertovat –hanke. Www-tiedosto. Saatavilla: http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/lapset/Julkaisut/ARTIKKELIT/Sadutuksesta_lyhyesti_Monika.htm Luettu 1.4.2011.

Anette Kangasvieri & Sini Ylikangas
SADUTUSPROJEKTI HALKOKARIN PÄIVÄKODIN PUR-
SIMIES-RYHMÄN 5-VUOTIAILLE

Projektisuunnitelma
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Marraskuu 2010

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TAUSTA JA TAVOITTEET	3
2.1 Projektin taustalla olevat teoriat ja käsitteet	3
2.2 Projektin tavoitteet	5
3 PROJEKTIORGANISAATIO	10
3.1 Projektiin osallistuvat henkilöt	10
3.2 Työnjako	10
4 TOTEUTUSSUUNNITELMA	11
4.1 Aikataulu ja tehtäväluettelo	11
4.2 Resurssit	15
4.3 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit	15
5 PROJEKTIBUDJETTI	17
6 OHJAUSSUUNNITELMA	18
6.1 Tapaamiset	18
6.2 Projektin tiedottaminen ja dokumentointi	18
6.3 Projektin raportointi	18

LÄHTEET

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme on toiminnallinen projektiopinnäytetyö. Opinnäytetyömme aiheena on toteuttaa sadutus-projekti. Käytämme projektissamme sadutuksen eri menetelmiä. Pää tavoitteenamme on tukea lasten vuorovaikutustaitojen ja kielen kehittymistä sekä satuvihkojen kokoaminen. Toteutamme opinnäytetyömme Kokkolan Halkokarin päiväkodin Pursimies-ryhmän viisivuotiaille.

Päätimme tehdä sadutus-projektin, koska haluamme tuoda esille lapsen omaa päätöksenvalttaa toiminnan kannalta, jolloin lapselle muodostuu aito innostus ja motivaatio toimintaan. Sadutuksen avulla tuemme myös lapsen kielen kehitystä ja sekä lapselle ominaista tapaa toimia. Sadutus-menetelmän käyttö tukee Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelmassa olevia sisältöalueita kielen ja vuorovaikutustaitojen kehittyessä. Sadutuksella haluamme myös innostaa ja tukea lapsia käyttämään omaa mielikuvitustaan sekä heittäytymään satujen maailmaan.

Projektimme tavoitteena on myös tukea Halkokarin päiväkodin toiminnan tämänvuotista teemaa, joka on lapsen puheen ja kielen kehityksen tukeminen satujen ja draaman avulla. Projektimme sadutuksen tausta-aihe Peikot, nousi Pursimiesryhmän vuositeemasta sekä työntekijöiden toiveesta. Näiden lisäksi projektimme ajankohtaisuutta tukee se, että nykypäivänä lasten kielen kehityksen ongelmat ovat lisääntyneet. Haluamme myös tuoda sadutus-menetelmän tutummaksi toimintatavaksi, jotta sitä tulisi käyttää päiväkodissa aktiivisemmin ja säännöllisemmin.

Yhtenä tulostavoitteenamme on projektin lopuksi kerätä jokaiselle mukana olleelle lapselle oma satuvihko, johon tulevat kaikki sadutus-projektin aikana tuotetut sadut tekijämerkintöineen. Projektin lopuksi aiomme myös järjestää satuvihkojen julkistamistilaisuuden, jossa luemme lasten sadut sekä jaamme sadutus-diplomit sekä omat satuvihkot lapsiryhmälle. Pyrimme kutsumaan paikalle myös yleisöä. Projektin loputtua olisi myös tarkoitus että lasten sadut ja tarinat jäisivät osaksi päiväkodin arkea erilaisten toimintojen kautta kuten draaman tekemisenä.

Avainsanat: sadutus, VASU, projekti, lapsilähtöisyys, kielen kehitys, sosiaalinen vuorovaikutus

2 TAUSTA JA TAVOITTEET

2.1 Projektin taustalla olevat teoriat ja käsitteet

Projektilla tarkoitetaan työtä, jota tehdään määritellyn kertaluonteisen tuloksen aikaansaamiseksi. Projektissa on tärkeää suunnitelmallisuus sekä suunnittelun ja ohjauksen avuksi kehitetyt tehokkaat menetelmät. Työstä tekee siis projektin näiden työtapojen ja menetelmien käyttö. (Pelin 2008, 26-33).

Projektissamme kaiken toimintamme lähtökohtana on lapsilähtöisyys, joka perustuu konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen. Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä lapsi nähdään aktiivisena oppijana ja oppimisensa subjektina. Kasvattajan tehtävänä ei ole tarjota lapselle valmiiksi rakennettuja oppimiskokemuksia, vaan antaa tilaa lapsen itse muotoilla omaa oppimisprosessiaan. Lapsi siis itse säätelee omaa oppimistaan. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 56-57).

Lapsilähtöisessä kasvatustajattelussa kunnioitetaan lasta ainutlaatuisena yksilönä ja otetaan huomioon lapsen tunteet, ajatukset, kiinnostuksen kohteet, mielipiteet, vahvuudet ja kehittämistarpeet. Kasvatustajattelussa lapsi nähdään aktiivisena tekijänä, toimijana ja leikkijänä. Projektissamme lapsilähtöisen toiminnan mukaan rohkaisemme lapsia kertomaan ajatuksiaan, kuuntelemme lapsia aidosti ja kiinnostuneesti ottamalla lasten mielipiteet huomioon. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 35).

Lapsilähtöisyyttä toteutamme käyttämällä sadutus-menetelmää. ”Sadutusmenetelmässä lasta tai lapsiryhmää kehoitetaan kertomaan oma kertomus, jota aikuinen kuuntelee ja jonka hän kirjaa sanatarkasti. Sadutusmenetelmässä lapselle tai aikuiselle sanotaan: Kerro satu, sellainen kuin itse haluat. Kirjaan sen juuri niin kuin sen minulle kerrot. Lopuksi luen tarinasi, ja voit muuttaa sitä, mikäli haluat.” Sadutusmenetelmä on ennen kaikkea väline kuunnella lapsia ja siinä korostuvat lasten osallisuus sekä aloitteentekomahdollisuus. Sadutusmenetelmä antaa tilaa lasten omille ajatuksille sekä mielikuvitukselle ja se tuo esille lasten omaa kulttuuria. Sadutuksen avulla lapset rohkaistuvat ilmaisemaan itseään, jolloin myös hei-

dän itsetuntonsa vahvistuu. Sadutus luo hyvät edellytykset lapsen kasvulle, luovuudelle, kehittymiselle ja oppimiselle. Sadutuksen kautta lapsi kehittää kielellisiä valmiuksiaan ja oppii uusien käsitteiden käyttöä. (Karlsson 2003, 10, 42).

Sadutus-menetelmä myös ryhmäännyttää yhdessä tekemisen ja kokemisen kautta sekä lisää vuorovaikutustaitoja, kuten toisten arvostamista ja kuuntelua. Toteutamme ryhmäsadutusta pienryhmässä, koska pienessä ryhmässä lapsi saa paremmin aikaa sekä tilaa tuoda esiin omia ajatuksiaan ja kuulla toisten pohdintoja sekä ajatuksia. Sadutusmenetelmän käyttö säännöllisesti lisää sen monipuolisia vaikutuksia. Säännöllisen sadutuksen avulla aikuiset voivat jakaa kokemuksia keskenään ja tätä kautta löytää uusia toimintatapoja ja -aiheita sekä ideoita. Nämä vievät lasten kanssa yhdessä rakennettavaa toimintaa eteenpäin. (Karlsson 2003, 42, 85).

Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelmassa kielen kehityksen tukeminen on yksi varhaiskasvatuksen toteuttamisen osa-alue. Lapselle kieli on ajatusten ja tunteiden sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen viestintäväline, jonka osa-alueita ovat muun muassa kuunteleminen ja puhuminen. Varhaiskasvatuksessa lasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti leikin ja mielikuvituksen kautta kuten sadutuksessa. Lapsi oppii ryhmässä toimiessaan kuuntelemaan lasten ja aikuisten puhetta sekä osallistumaan keskusteluun että odottamaan omaa vuoroaan. Lapselle ominaisessa tavassa toimia, on kielellä tärkeä merkitys, koska lapsi tarvitsee sitä toimiessaan. Kieli kehittyy muun muassa leikkimisen sekä taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen myötä. (Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma 2010).

Kielen avulla erityisesti tuetaan lapsen sosiaalisuuden, tunteiden sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Vuorovaikutus koostuu sanallisen viestinnän lisäksi sanattomasta viestinnästä, johon kuuluu esimerkiksi eleet ja ilmeet. Kielen kehitystä ja vuorovaikutusta tuetaan lasta saduttamalla eli lapsi keksii satuja ja kertomuksia joita kuunnellaan, dokumentoidaan ja esitetään. (Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma 2010).

2.2 Projektin tavoitteet

	Omat tavoitteet	Organisaation tavoitteet	Asiakaslähtöiset tavoitteet
Tulostavoitteet	Valmis projektiopinnäytetyö ja sosionomiksi valmistuminen.	Pohja ryhmän vuositeemalle eli organisaatio voi hyödyntää satuvihkoon koottuja satuja arjessaan, esimerkiksi näytelmän runkona.	Aktiivinen osallistuminen toimintaan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittyminen, esimerkiksi ryhmässä toimiminen. Satuvihkojen tuottaminen.
Toiminnalliset tavoitteet	Kehittää ammattitaitoa: yhteistyötaitoja, projektin läpi vieminen, sadutusmenetelmän hallitseminen, ajankäyttö.	VASU:n toteutumisen tukeminen sadutuksen avulla, esimerkiksi kielen ja vuorovaikutuksen kehityksen tukeminen sekä lapsilähtöisen kasvatustieteen toteuttaminen.	Itsetunnon vahvistuminen, itsensä ilmaiseminen ja muiden huomioiminen.
Oppimistavoitteet	Projektin hallinta eli projektin eri vaiheet ja projektin käyttö tulevat tutuiksi. Ryhmän ohjaamistaitojen, esimerkiksi lapsen motivoimisen, vahvistuminen in-	Sadutusmenetelmän säännöllinen käyttö muun toiminnan ohella, jotta säännöllisen sadutuksen monipuoliset hyödyt	Ryhmässä toimimisen taitojen opettelu, esimerkiksi oman vuoron odottaminen. Kielellisen kehityksen monipuolistuminen, esimerkiksi

	terventioiden pitämisen kautta.	tulisivat esille.	lapsi oppii tuomaan ajatuksiaan sanoiksi.
--	---------------------------------	-------------------	---

Palautejärjestelmä	<p>Tavoitteisiin pääsemistä mittaamme seuraavilla tavoilla: havainnoimalla lapsiryhmässä tapahtuvia muutoksia, kuten kuinka lapset käyttävät puheenvuoroja ja kuinka lapset toimivat ryhmässä. Havainnoimme myös toistemme toimintaa eli kuinka ohjaamme lapsiryhmää.</p> <p>Pidämme projektipäiväkirjaa, josta voimme projektin loputtua arvioida miten olemme toimineet projektin eri vaiheissa.</p> <p>Pyydämme palautetta lapsiryhmältä joka intervention alussa sekä lopussa tunnekorttien avulla eli kartoitamme sitä, kuinka lapset ovat kokeneet interventiot. Pyydämme myös henkilökunnalta projektin lopussa palautetta kyselylomakkeen avulla, jossa henkilökunta voi arvioida, kuinka heidän mielestään projektin tavoitteet ovat toteutuneet.</p>
---------------------------	--

Projektimme tavoitteet olemme jakaneet kolmeen osaan: tulostavoitteisiin, toiminnallisiin tavoitteisiin sekä oppimistavoitteisiin. Tavoitteita tarkastelemme aluksi omasta näkökulmastamme. Opinnäytetyön tekijöinä pääällimmäisenä tulostavoitteena on valmis projektiopinnäytetyö sekä sosionomiaksi valmistuminen. Tämä tavoite tulee täyttymään kun olemme saaneet koko projektin vietyä loppuun sekä kirjoitettua loppuraportin. Projektiopinnäytetyön valmistuminen on siis osa sosio-
nomiopintojen kokonaisuudesta. Olemme sitoutuneet viemään projektin alusta loppuun laadukkaasti. Pyrimme myös saamaan opintomme määräajassa suoritettua.

Toiminnallisiksi tavoitteiksi opinnäytetyössä meille nousivat ammattitaidon kehittyminen, projektin läpi vieminen sekä sadutus-menetelmän hallitseminen. Pyrimme

projektityössämme myös kehittämään yhteistyötaitoja niin päiväkodin kuin toistemme kesken sekä ajankäytön hallitseminen näinkin pitkässä projektissa. Kaikki projektissa esiin tulevat tehtävät tukevat ammatillista kasvuamme, opimme siis miten ja millä tavoin projekti etenee ja millaisia eri välivaiheita ennen projektin loppua tulee eteen. Sadutus-menetelmän haltuun ottamiseksi olemme perehtyneet sadutusta koskevaan kirjallisuuteen sekä tekemällä sadutusharjoituksia. Yhteistyötaitomme kehittyvät, kun pidämme yhteyttä päiväkodin kanssa sekä puhelimitse, sähköpostitse sekä tapaamisilla. Yhteistyötaitomme kehittyvät myös siinä kun toimimme opinnäytetyötä tehdessä toistemme kanssa. Ajankäytön hallitseminen vahvistuu samalla kun pyrimme pysymään aikataulussa kun toteutamme sekä teemme projektiamme ja lopullista raporttia. Näiden tavoitteiden toteutumista voimme arvioida projektipäiväkirjoissamme esiin tulevien asioiden avulla.

Oppimistavoitteinamme projektin osalta on oppia projektityön hallintaa sekä kehittyä ryhmän ohjaamisen taidoissa. Tehdessämme projektin opinnäytetyönä opimme sen kautta, kuinka hallitaan projektia ja mitä käytännössä projektin tekeminen merkitsee ja mitä kaikkea siihen sisältyy sekä mitä projektin tekeminen vaatii. Interventioiden vetäminen vaatii ryhmän ohjaamistaitoja ja koemme, että kun pidämme interventiomme lapsiryhmälle myös meidän omat ohjaustaitomme kehittyvät. Näihin tavoitteisiin pääsemistä arvioimme myös projektipäiväkirjojemme avulla sekä havainnoimalla toisimme vuorokerron interventioissa.

Halkokarin päiväkodin Pursimies ryhmän eli organisaation omat tavoitteet olemme muodostaneet päiväkodilla käymämme keskustelun pohjalta. Organisaation tulostavoitteeksi nousi esille, että he saavat projektimme avulla hyvä pohjan ryhmän vuositeemalle eli he voivat hyödyntää satuvihkojen sisältöä heidän arjessaan. Projektimme tukee myös heidän tämänvuotisia teemoja, jotka ovat tänä vuonna peikot ja draama. Päiväkodissa teema ei ole vielä ehditty työstää, joten he toivoivat meidän ottavan sen interventioiden aiheiksi. Tämän avulla he voivat liittää projektimme normaaliin päivätoimintaan esimerkiksi askartelemalla, laulamalla sekä tekemällä draamoja lasten tarinoiden pohjalta. Tämä tavoite tulee toteutumaan interventiomme avulla, koska interventioissa lapset tuottavat satuja joiden avulla organisaation työntekijät saavat ideoita arjen muuhun työskentelyyn. Olemme tehneet alkukartoituksen koskien sadutuksen käyttöä päiväkodissa. Organisaation tulos-

tavoitetta tulemme mittaamaan projektin lopussa henkilökunnalle tehtävän kyselyn avulla, jossa kysymykset kohdistuvat esimerkiksi siihen millaisia ideoita henkilökunta on saanut projektin avulla, kuinka projekti on palvellut heitä ja mitä he olisivat toivoneet lisää.

Organisaation toiminnalliseksi tavoitteeksi nousi meidän mielestämme VASU:n toteutuminen sadutuksen keinoin. Interventioissamme käytettävä sadutus tukee siis VASU:n orientaatioita ja tavoitteita kuten kielen kehitystä ja lapsilähtöistä kasvatustajattelu. Lapsilähtöinen kasvatustajattelu on VASU:n mukaan on varhaiskasvatuksessa kaiken toiminnan taustalla. Toteutamme projektissamme lapsilähtöisyyttä muun muassa kunnioittamalla jokaista lasta ja hänen ajatuksiaan sekä pitämällä lasta tärkeänä ja ainutlaatuisena. VASU:ssa kielen kehitys on eri orientaatioiden taustalla, jota tuemme erilaisilla sadutuksen harjoituksilla. Sadutuksen sekä kielen kehityksen merkitys tulee esille Kokkolan varhaiskasvatustajattelmasta jota olemme käsitelleet projektin teoria- kappaleessa. Tähän tavoitteeseen pyrimme laadukkaalla saduttamisella. Tätä arvioimme havaintojemme ja projekti-päiväkirjojemme avulla sekä tekemällä palautekyselyn päiväkodin henkilökunnalle.

Organisaation oppimistavoitteeksi nostaisimme sadutus-menetelmän säännöllisen käytön, koska sadutus-menetelmää on käytetty ryhmässä vain satunnaisesti sekä muun toiminnan ohella. Ryhmässä ei ole käytetty perinteistä sadutusta, vaan esimerkiksi keksimällä tutulle sadulle jatkotarinan. Tätä tavoitetta toteutamme interventioiden avulla, koska käytämme sadutus-menetelmää joka kerta. Näin luomme mallin säännöllisestä sadutuksesta sekä sen hyödyistä päiväkodin henkilökunnalle. Tavoitteenamme on siis, että henkilökunta käyttäisi sadutusta säännöllisesti vielä projektimme loputtua. Säännöllisen sadutuksen hyödyt tulevat esille havainnoinnin sekä lapsilta kerättyjen palautteiden avulla. Tätä tavoitetta tarkastelemme myös tarkemmin henkilökunnalle tehtävän loppupalautekyselyn avulla.

Lapsiryhmän eli asiakkaiden tulostavoitteena ovat aktiivinen osallistuminen toimintaan sekä sosiaalinen vuorovaikutus. Tähän tavoitteeseen pyrimme kannustamalla lapsia rohkeasti osallistumaan sekä jakamalla lapsille ryhmäsadutuksessa puheenvuoroja jotta kukaan ei jäisi ulkopuolelle vaan saisi osallistua tasapuolisesti. Yksilösadutuksessa jokainen lapsi tulee kuulluksi ja jokaisen lapsen satuja pide-

tään yhtä arvokkaana. Lasten sosiaalinen vuorovaikutus kehittyy kanssakäymisessä muiden ryhmäläisten sekä meidän kanssamme. Tähän tavoitteeseen pääsemistä tulemme arvioimaan havainnoinnin avulla esimerkiksi kiinnittämällä huomiota siihen, kuinka kukin lapsi käyttää puheenvuoroja ja toimii toisten kanssa. Pyrimme myös tunnekorttien avulla saamaan lapsilta palautetta joka interventiossa, joissa tulee esiin lapsen sen hetkinen tunnetila omasta itsestään sekä tuokiossa. Tulostavoitteenamme on myös tuottaa jokaiselle projektissa mukana olleelle lapselle satuvihkot, johon kokoamme kaikki projektin aikana tuotetut sadut tekijämerkintöineen.

Lapsiryhmän toiminnallisiksi tavoitteiksi nousi itsetunnon vahvistuminen, muiden huomioiminen sekä itsensä ilmaiseminen interventioissa käytettävien toimintojen kautta. Lapsiryhmän oppimistavoitteiksi taas nousi ryhmässä toimimisen taitojen opettelu sekä kielellisen kehityksen monipuolistuminen. Interventioissa käyttämämme toiminnot kuten sadutus sekä lasten rohkaiseminen sekä motivointi edesauttavat lapsen itsetunnon vahvistumista sekä rohkaisee osallistumaan toimintaan eli itsensä ilmaisemiseen. Kielen kehityksen monipuolistumista tulemme tukemaan sadutuksella niin kuin aikaisemmin teoria-osuudessa totesimme. Ryhmässä toimimisen taitojen sekä toisten huomioimisen opettelu tulevat toteutumaan ryhmäsadutuksessa, jossa jokainen saa esimerkiksi vuorollaan käyttää puheenvuoron. Ryhmäsadutuksen avulla lapset oppivat kuuntelemaan toisiaan sekä arvostamaan myös toisten kertomuksia. Näitä tavoitteita pyrimme arvioimaan lapsilta pyydettävän palautteen sekä havainnoinnin avulla, jossa kiinnitämme huomiota esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin: kuinka pitkiä puheenvuoroja lapset käyttävät, kuinka monta puheenvuoroa lapset käyttävät. Kielen kehityksen monipuolistumista voimme myös seurata esimerkiksi sillä kuinka pitkiä satuja lapset kertovat.

Tekemämme interventiot tukevat projektin tavoitteita. Olemme toteutussuunnitelmassa auki avanneet tarkemmin kunkin intervention tavoitteita lasten näkökulmasta.

3 PROJEKTIORGANISAATIO

3.1 Projektiin osallistuvat henkilöt

Projektiimme osallistuvat meidän lisäksi ohjaava opettaja Anne Jaakonaho. Halkokarin päiväkodilta työelämän ohjaajana toimii Pirjo Paavolainen. Projektimme varsinaisena yhteistyökumppaninamme on Halkokarin Pursimies-ryhmän viisivuotiaat. Projektimme osallistuvat lasten vanhemmat, päiväkodin muut työntekijät ja lapset. Todennäköisesti satuvihkojen julkistamistilaisuuteen kutsumme jonkun media-alan edustajan tai valokuvaajaopiskelijan dokumentoimaan tapahtuman.

3.2 Työnjako

Projektin aikana tulemme tekemään erittäin paljon yhteistyötä toistemme kanssa. Pääasiassa molemmilla on yhtä suuri vastuu projektin eri osa-alueista, mutta interventioissa jaamme vastuun niin, että vuorokerron toinen ottaa enemmän vastuuta ohjaamisesta ja toinen keskittyy taas enemmän havainnointiin, tarkkailemiseen ja palautteen keräämiseen lapsilta. Ohjaavalta opettajaltamme ja työelämän ohjaajalta saamme tarvittaessa tukea ja apua ongelmatilanteisiin.

4 TOTEUTUSSUUNNITELMA

4.1 Aikataulu ja tehtäväluettelo

- Lokakuu 2009

- Opinnäytetyön aiheen valinta

- Marraskuu 2009

- Sovittiin yhteistyöstä Halkokarin päiväkodin kanssa ja työelämäohjaajan sopiminen

- Joulukuu 2009

- Opinnäytetyön aiheen esittäminen aihepiiriseminaarissa

- Maaliskuu 2010

- Opinnäytetyön aiheen rajaaminen ja teorian tietoon perehtyminen

- Huhtikuu - Marraskuu 2010

- Projektisuunnitelman teko ja esittäminen, yhteyden pito päiväkodin kanssa

- Toukokuu – Lokakuu 2010

- Interventioiden suunnittelua

- Marraskuu 2010

- Tapaaminen työelämäohjaajan kanssa, jossa sovitaan keskeisistä asioista projektin suhteen sekä tutustuminen päiväkodin tiloihin

- Joulukuu 2010

- Projektisuunnitelman viimeistely, hyväksyminen ja opinnäytetyösopimuksen tekeminen

- Lasten vanhemmille projektiin osallistumista ja valokuvaamista koskevat lupakirjeet.

- Tammikuu – Helmikuu 2011

- Interventioiden toteuttaminen ja palautteen kerääminen.
 - Jokaisen intervention aikana seuraamme tavoitteiden toteutumista havainnoinnin avulla. Havainnoinnin tukena käytämme palautteen keruuta lapsilta jokaisen intervention alussa ja lopussa tekemiemme peikko-korttien avulla. Koko projektin lopussa keräämme myös palautetta ryhmän työntekijöiltä.
 - 1. Interventio: Tutustuminen
 - Aloitus: Tunnekartoitus teeman mukaisten peikkokorttien avulla (esimerkiksi iloinen-peikko, allapäin oleva-peikko, ärtynyt-peikko).
 - Johdattelu sadunmaailmaan lukemalla peikkoaiheinen satu.
 - Lasten kanssa yhdessä peikko-satulakkien tekeminen.
 - Lopetus: peikko-laulu sekä palautteen kerääminen lapsilta peikko-korttien avulla.
 - Tavoitteet: tutustuminen, ryhmäytyminen, muodostetaan ryhmän ”toimintatavat”.
 - 2.-3. Interventio: Ryhmäsadutus
 - Aloitus: Tunnekartoitus teeman mukaisten peikkokorttien avulla.
 - Perussadutusta ryhmässä annetulla aiheella ja ilman.
 - Puheenvuoron jakaminen vuorotellen kullekin lapselle esimerkiksi peikon hännän avulla.

- Lopetus: satutuotoksen lukeminen, peikko-laulu/leikki sekä palautteen kerääminen lapsilta peikko-korttien avulla.
 - Tavoitteet: ryhmässä toimimisen taidot, esimerkiksi odotetaan omaa vuoroa, muiden huomioiminen ja ryhmäytyminen.
- 4.-5. Interventio: Yksilösadutus
 - Aloitus: Tunnekartoitus teeman mukaisten peikkokorttien avulla.
 - Perusyksilösadutusta kahtena peräkkäisenä kertana niin että toisella kerralla sadutetaan puolet ryhmästä vuorotellen ja toisella loput.
 - Lapsi saa piirtää aluksi/lopuksi sadustaan kuvan
 - Lopetus: satutuotoksen lukeminen sekä palautteen kerääminen lapselta peikko-korttien avulla.
 - Tavoitteet: lapsen rohkaisu itsensä ilmaisuun, lapsen itsetunnon kehitys.
 - Pyrimme saavuttamaan tavoitteet kannustamalla sekä rohkaisemalla tarinankerrontaan sekä arvostamalla jo-kaista ainutlaatuista satua.
 - 6. Interventio: Parisadutus annetusta aiheesta
 - Aloitus: Tunnekartoitus teeman mukaisten peikkokorttien avulla.
 - Jaamme lapset pareihin ja kukin pari tulee vuorotellen sadutettavaksi.
 - Parisadutuksen teemoiksi annamme peikkoihin liittyviä aiheita esimerkiksi peikkokylä, peikon kolo, peikon ystävät.
 - Lopetus: satutuotoksen lukeminen sekä palautteen kerääminen lapsilta peikko-korttien avulla.

- Tavoitteet: toisen huomioiminen, parityöskentely taitojen kehittyminen
- 7. interventio: Ryhmäsadutus
 - Aloitus: Tunnekartoitus teeman mukaisten peikkokorttien avulla.
 - Johdatukseksi luetaan ryhmän tuottamat ryhmäsadut.
 - Perussadutusta ryhmässä.
 - Puheenvuoron jakaminen vuorotellen kullekin lapselle esimerkiksi peikon hännän avulla.
 - Lopetus: satutuotoksen lukeminen, peikkolaulu/leikki sekä palautteen kerääminen lapsilta peikko-korttien avulla.
- Tavoitteet: ryhmässä toimimisen taidot, esimerkiksi odotetaan omaa vuoroa ja muiden huomioiminen sekä itsensä ilmaisun kehittyminen.
- Havainnoinnissa keskitytään tällä kertaa erityisesti siihen kuinka lapset ovat kehittyneet aiemmista ryhmäsadutuskerroista, esimerkiksi kuinka paljon kukin lapsi käyttää puheenvuoroja ja kuinka pitkiä ne ovat.
- 8. Interventio: Satuvihkojen julkaiseminen ja projektin lopetus
 - Aloitus: peikko-laulu.
 - Lasten satujen lukeminen yleisölle.
 - Sadutus-diplomien sekä satuvihkojen jakaminen lapsille. Mahdollisesti lasten valokuvaaminen.
 - Lopetus: Palautteen kerääminen työntekijöiltä.
- tavoitteet: projektin lopetus.

- Helmi/Maaliskuu 2010

- Projektin lopetus ja palautteen kerääminen päiväkodin työntekijöiltä.

- Maaliskuu - Toukokuu 2011

- Projektipäiväkirjojen ja muiden muistiinpanojen kokoaminen opinnäytetyöksi.

- Kesäkuu - Elokuu 2011:

- Opinnäytetyön viimeistely.

- Syyskuu 2011

- Valmiin opinnäytetyön palautus.

4.2 Resurssit

Resurssit voidaan jakaa karkeasti neljään eri pääluokkaan: henkilöt, materiaalit, raha sekä koneet ja laitteet (Pelin 2008, 148.) Meidän projektissamme henkilöstöresurssit painottuvat eniten. Henkilöstöresurssit koskevat lähinnä meidän jaksamistamme ja osaamistamme projektin hallinnassa. Olemme aikataulusuunnitelmassa pyrkineet ottamaan huomioon, ettei omat henkilöresurssit ylikuormittuisi ja pysyisimme aikataulussa. Materiaaliresurssit ovat meidän projektissamme vähäiset. Materiaalit, joita tarvitsemme interventioissa, saamme todennäköisesti käyttööme päiväkodista. Tulostuskustannukset tulemme todennäköisesti kustantamaan itse. Projektissamme ei raharesursseja käytännössä ole, koska projektissamme ei ole tarkoitus tuottaa rahallista tuottoa. Omalle työllemme olemme kuitenkin laskeneet hinnan, vaikka projektista emme saa palkkaa. Koneita eikä laitteita projektissamme ei ole.

4.3 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit

Jokaisessa projektissa on olemassa riskinsä, jonka vuoksi niitä on hyödyllistä kartoittaa etukäteen. Riskien kartoitus auttaa mahdollisesti riskien torjunnassa, riskien toteutumiseen valmistautumisessa sekä vaihtoehtosuunnitelmien laadinnassa. Osa riskeistä voi tulla yllätyksenä ja täysin ennalta arvaamattomana. Riskikartoitus on projektin suunnittelun laadun kannalta tärkeää (Rissanen 2002, 163).

Projektissamme potentiaaliset ongelmat ja riskit liittyvät lapsiryhmään, satuvihkojen julkistamistilaisuuteen, henkilöstöresursseihin sekä projektin hallintaan. Ongelmana saattaa olla interventioiden toteutuksessa se, että lapsiryhmässä useampi lapsi on sairastunut. Pyrimme välttämään tätä riskiä sillä että voimme joustaa toteutussuunnitelmasta niin että interventioiden järjestyksen muuttamisella ei ole suuria vaikutuksia. Esimerkiksi jos lapsiryhmästä on moni pois päiväkodista voimme järjestää yksilösadutusta paikalla oleville, vaikka olisinkin suunnitelmissa ollut ryhmäsadutusta. Myös satuvihkojen julkistamistilaisuuden järjestämisessä saattaa olla riskinsä, esimerkiksi vanhempia voi olla vaikea saada paikalle. Aikomuksemme on julkistaa satuvihot viimeisellä tapaamiskerralla.

Mahdollinen ongelma projektissamme saattaa ilmetä henkilöstöresursseissa ja tiimityöskentelyssä. Henkilöstöressien pienentyessä eli jos toinen meistä sairastuu, vastuu intervention vetämisestä siirtyy terveelle osapuolelle. Tällöin havainnointi jää vähemmälle, mutta lasten palaute pyritään keräämään joka kerralta. Myös tiimityöskentelyssä saattaa tulla yhteistyöongelmia. Näitä ongelmia pyrimme välttämään omasta hyvinvoinnista huolehtimisella sekä avoimella keskustelulla ja tasaisella vastuun jakamisella. Projektin hallinnan takia voi myös ilmetä ongelmia, kuten aikataulusta jääminen sekä tiedon kulun takkuaminen meidän ja projektimme organisaation välillä. Sitoudumme pitämään laatimastamme aikataulusta kiinni toisiamme motivoimalla ja tukemalla. Pyrimme pitämään yhteyttä päiväkotiin tasaisin väliajoin, jotta molemmat osapuolet pysyvät ajan tasalla projektiin liittyvistä asioista. Tulemme myös järjestämään tapaamisia päiväkodille, jolloin tiedon kulku on selkeämpää ja myös helpompaa.

5 PROJEKTIBUDJETTI

Menot

- Oma työ 15 opintopistettä eli noin 400 tuntia.
- Tuntipalkka 10 €/ tunti
- Palkkakustannukset 4000 € /henkilö
- Tulostusmuste 20 € ja tulostuspaperi 5 €
- Yhteensä 8025 €

Tulot

- Ei tuloja

6 OHJAUSSUUNNITELMA

6.1 Tapaamiset

Pidämme yhteyttä projektimme päiväkotiin aika ajoin sekä sähköpostilla että puhe-
limitse. Sovimme myös etukäteen päiväkodin työntekijöiden kanssa tapaamisia
päiväkodille. Ohjaavan opettajamme Anne Jaakonahoon pyrimme pitämään yhte-
yttä säännöllisesti ja tarvittaessa kysymme häneltä apua meitä askarruttaviin ja
epäselviin asioihin.

6.2 Projektin tiedottaminen ja dokumentointi

Teemme muistiinpanoja projektiin liittyvien tapaamisten pohjalta ja säilytämme
sähköpostit, jotka koskevat opinnäytetyötämme. Pidämme myös oppimispäiväkir-
jaa koko projektimme ajan, johon kirjaamme projektin etenemiseen liittyviä asioita
ja havaintoja. Keräämme jokaisen intervention jälkeen lapsiryhmältä palautteen
sekä olemme interventioissa vuorotellen havainnoitsijan roolissa. Havainnoinnin
avulla voimme arvioida työskentelyämme sekä sadutuksen vaikutuksia. Lapsien
vanhemmilta ja päiväkodin henkilökunnalta pyydämme myös palautetta projektin
loputtua, satuvihkojen julkaisemisen yhteydessä.

6.3 Projektin raportointi

Projektin kuuluu toiminnallisen osan lisäksi raportointi. Alkuraportointi tapahtuu
projektisuunnitelman pohjalta. Valmis opinnäytetyö toimii projektimme loppuraport-
tina. Loppuraportissa tulee näkymään kaikki se, mitä projektissa on tapahtunut ja,
mitä olemme sen eteen tehneet. Hyödynnämme loppuraportoinnissa myös palaut-
teen keruusta ja dokumentoinnista saamiamme tietoja. Esitämme valmiin opinnäy-
tetyön opinnäytetyöseminaarissa syksyllä 2011.

LÄHTEET

Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Karlsson, L. 2003. Sadutus. Avain osallistavaan toimintakulttuuriin. Juva: WS Bookwell Oy.

Kokkolan varhaiskasvatussuunnitelma. 2010. Kokkolan kaupunki. Pdf-tiedosto. Saatavilla: https://www.kokkola.fi/perusturva/paivahoito/fi_FI/paivahoito/. Luettu 30.8.2010.

Pelin, R. 2008. Projektihallinnan käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Rissanen, T. 2002. Projektilla tulokseen – projektin suunnittelu, toteutus, motivointi ja seuranta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tekijä/t Anette Kangasvieri Sini Ylikangas	Aloituspäivämäärä 24.1.2011
Koulutusohjelma sosionomi (amk)	Yksikkö sosiaali- ja terveysalan yksikkö Kokkola
Koulutusohjelman yliopettaja Pirjo Forss-Pennanen	Ehdotus opinnäytetyön ohjaajaksi Sirkka Huhtakangas
Opinnäytetyön työnimi (aihe) Sadutusprojekti Halkokarin päiväkodin Pursimiesryhmän 5-vuotiaille	
Tutkimusongelma/kehittämistehtävä Sadutusmenetelmän vieminen käytäntöön ja sadutuksen vaikutusten havainnointi lapsissa.	
Opinnäytetyön tavoite ja rajaus/tutkimustulokset Sadutus-menetelmän käyttö lapsen kehityksen tukena ja sadutus-menetelmän jääminen käytäntöön. Rajauksena Halkokarin päiväkodin Pursimies-ryhmän 5-vuotiaat	

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS
Opinnäytetyön alustava aikataulu (pvm:t kuukauden tarkkuudella)

Aloituspalaveri (ohjaaja, työn tekijä, työelämäohjaaja) [*Syyskuu 2010*]
 Toteutus suunnitelman esittäminen []
 Väliraportointi []
 Ohjaajan tarkastus ja/tai loppupalaveri []
 Opinnäytetyön hyväksyttäväksi jättäminen [*Syyskuu 2011*]
 Opinnäytetyön seminaariesitys [*Marraskuu 2011*]
 Kypsyyskoe [*Marraskuu 2011*]

Toimeksiantajan yhteystiedot (yritys, yhteyshenkilön nimi, osoite, puhelin, sähköposti)

Kokkolan Kaupunki / siivoustyökeskus / varhaiskasvatus
Satu Forsberg, Ranta-katu 16 044-7809501
Satu.forsberg@kokkola.fi

Tämä sopimus on laadittu kolmena kappaleena. Sopimuskappaleet toimitetaan opinnäytetyön tekijälle, toimeksiantajalle sekä työn ohjaajalle. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opiskelija sitoutuu tekemään toimeksiantajan toimeksiannosta edellä mainitusta aiheesta opinnäytetyön 31.12.2011 mennessä.

Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön työssä tarvittavaa tietoa sekä arvioimaan opinnäytetyön valmistuttua sen hyödynnettävyyttä toiminnassaan. Toimeksiantaja maksaa materiaali-, postitus-, matka- ym. mahdolliset kulut laskun mukaan. Toimeksiantaja voi maksaa opinnäytetyön tekijälle palkan.

Tämän sopimuksen osapuolet ovat velvolliset pitämään salassa kaiken, mitä he toimeksiannon yhteydessä ovat aaneet tietoonsa asioista, joita voidaan pitää toisen sopijapuolen liikesalaisuutena. Opinnäytetyö käydään läpi ammattikorkeakoulun opinnäytetyöseminaarissa ja se on julkinen asiakirja. Toimeksiantajan tulee erikseen pyytää työn salausta.

Ammattikorkeakoulu ei vastaa opinnäytetyön tekijän mahdollisesti aiheuttamasta haitasta tai vahingosta.

Päiväys

Kokkola 18.1.2011

Työelämäohjaajan allekirjoitus

Satu Forsberg

Opiskelijan allekirjoitus

Anette Kangasniemi

Satu Forsberg

Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus

KOKKOLAN KAUPUNKI

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Sivistyskeskus

Varhaiskasvatuksen palvelujohtaja

08.03.2011

19 §

- Asia Tutkimuslupa-anomus / Varhaiskasvatus.
- Hakijat Anette Kangasvieri ja Sini Ylikangas anovat tutkimuslupaa tarkoituksenaan tutkia sadutusmenetelmän viemistä käytäntöön ja sadutuksen vaikutusten havainnointia lapsissa. Tutkimuksen kohderyhmänä Halkokarin päiväkodin Pursimies-ryhmän 5-vuotiaat lapset ja päiväkodin henkilökunta. Aineiston keruun arvioitu ajankohta 24.1.-25.3.2011. Hakijat opiskelevat Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa.
- Tutkimukseen liittyvistä käytännön järjestelyistä sovitaan Halkokarin päiväkodin johtajan kanssa.
- Tutkielmasta toimitetaan maksuttomasti yksi kappale Kokkolan kaupunki/Sivistystoimi/Varhaiskasvatus/Tuija Säilynoja, Rantakatu 16, 67100 Kokkola.
- Päätös Myönnän tutkimusluvan Anette Kangasvierelle ja Sini Ylikankaalle anomuksen mukaisesti.
- Päiväys ja allekirjoitus 08.03.2011
- Varhaiskasvatuksen palvelujohtaja
- Liite Tutkimuslupa-anomus
- Jakelu Hakijat, Kai Kytölaakso, Satu Forsberg, Ulla Ollikainen, (Pirjo Paavolainen), Tuija Säilynoja

KOKKOLAN KAUPUNKI
Sivistyskeskus
Varhaiskasvatuspalvelut
KARLEBY STAD
Bildningscentralen
Service för småbarnsfostran

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Varh. kasv/siv. keskus / varh. kasv.

Vastuuhenkilö organisaatiossa vs. varh. kasv. koord. Satu Forsberg

Tutkimusluvan anoja(t) Anette Kangasvieri & Sini Ylikangas
Häimen kirkkokatu 2A34 Pikkuryhtintie 13B
 Osoite 67100 Kokkola 67400 KOKKOLA
 Puhelin 0407242581 0451347021
 Sähköpostiosoite anette_k@suomi24.fi / sini.ylikangas@cop.fi
anette.kangasvieri@cop.fi

Tutkimuksen nimi Sadutusprojekti Halkokarin päiväkodin
Pursimies-ryhmän 5-vuotiaalle

Tutkimuksen tarkoitus Sadutusmenetelmän vieminen käyt-
täntöön ja sadutuksen vaikutusten havain-
nointi lapsissa.

Tutkimuksen kohderyhmä Halkokarin päiväkodin Pursimies-ryhmän
5-vuotiaat ja päiväkodin henkilökunta

Aineiston keruun arvioitu ajankohta 24.1 - 25.3.2011

Tutkimusmenetelmä sadutus-menetelmä, havainnointi,
palautteenkeruu

Tutkimussuunnitelma hyväksytty 5 / 1 20 11

Tutkimuksen ohjaaja Sirkka Huhtakangas / Anne Jääkonaho

Lupa myönnetään
 paikka _____ aika _____ / _____ 20 _____

anomuksen mukaisesti muutosehdotuksin hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus _____

LIITTEET Tutkimussuunnitelma
 Kysely/haastattelulomake
 Muut liitteet, mitkä _____

Hei vanhemmat!

Olemme kaksi kolmannen vuoden sosionomi-opiskelijaa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta. Tulemme toteuttamaan opinnäytetyönämme sadutusprojektin Pursimies-ryhmän viisivuotiaiden kanssa **24.1-25.3.2011**. Sadutusprojekti tullaan toteuttamaan päiväkodilla pääsääntöisesti maanantai-aamupäivisin. Sadutusmenetelmässä lasta tai lapsiryhmää kehoitetaan kertomaan oma kertomus, jota aikuinen kuuntelee ja jonka hän kirjaa sanatarkasti. Tarkoituksenamme on kerätä lasten kertomat sadut satuvihkoksi, jonka jokainen lapsi saa projektin päättyttyä. Satuvihko jää myös Pursimies-ryhmän käyttöön. Tarkoituksenamme olisi myös saada satuvihko noin viikon ajaksi kirjastoon lasten puolelle esille, jossa siihen voi käydä tutustumassa.

Jokaiseen satuun tullaan kirjaamaan tekijän etunimi sekä ikä. Lopullisiin julkisiksi tuleviin satuvihkoihin sekä opinnäytetyöhömmme tulemme kuitenkin muuttamaan lapsien nimet. Tulemme myös valokuvamaan sadutus-tuokioiden kulkua opinnäytetyötämme varten.

Saako lapsesi osallistua projektiimme?

Kyllä__

Ei__

Saako lapseasi valokuvata?

Kyllä__

Ei__

Ystävällisin terveisin: Anette Kangasvieri & Siné Ylikangas

tunne kortti alussa			
tunne kortti lopussa			
miten mukana			

tunne kortti alussa			
tunne kortti lopussa			
miten mukana			

miten ryhmä ottaa meidät vastaan	
miten ryhmä toimii	

DIPLOMI

on osallistunut Sadutus-
projektiin 31.1.-25.3.2011. Hän
on rohkeasti hypännyt sadu-
tuksen maailmaan ja luonut
uskomattomia satuja yhdessä
muiden kanssa.

Diplomin myöntää:

Anette Kangasvieri

Sini Ylikangas

SATUVIIHKO

31.1.2011

Peikkoja

Satumetsässä voi lukea satuja. Ja siellä on kristalleja. Kristallit olivat arkussa. Kristallien sisällä oli mansikoita. Sitten mansikoiden sisällä oli satumaa, koska ne oli jättimansikoita. Sitten sieltä satumaasta tuli prinsessa. Sitten tuli kuningas ja ne rakastu. Ja sitten sieltä tuli peikko. Sitten se linna muuttui aivan kullaksi kun noita muutti sen. Aina kun se koskee siihen, ni se muuttuu. Ja sitten se prinsessa kuoli. Sitten se noitakin kuoli. Ja siellä oli muna ja sieltä tuli krokotiili ja sitten dinosaurus. Ja sitten lohikäärme. Se lohikäärme tuli metsästä. Sen arkun piti avata avaimella. Se arkku oli saarella. Sitten niistä mansikoista tuli karkkia, sieltä sisältä. Karkkeja söi peikko. Sen peikon maha aukes, kun se söi niin paljon. Sitten se arkku oli lohikäärmeen alla ja sitten tuli sirkuspeikko. Ja sitten siinä oli semmoinen piikkijuttu, jolla hangattiin ja se peikko oli vielä elossa. Se oli piikkimatto, jossa se peikko nukku. Sitten se dinosaurus röyhtäs. Sitten se dinosaurus kuoli sukupuuttoon. Sitten se peikko kasvatti niin iso puun, että se oli taivaassa asti.

Kerttu & Maija

Kristallin etsijä

Se oli syönyt mansikkahilloa ja sillä oli karkkipäivä. Sillä oli pillimehu kädessä. Sitten se meni ostamaan uima-allasta kaupasta. Sitten se oli jo kaupassa ja se meni kotiin. Se meni ostaan pöydän sinne. Sitten se halus mennä ostamaan sinne kynttilän. Se meni nukkuun. Ne meni puistoon. Ne meni kauppaan ja ostaan lyhdyn niiden äidille. Se meni ostaan niille joulukuusen ja koristeita. Sitten tuli jätskiauto. Sitten ne meni ostaan niille liitutaulun. Ne meni ostaan niille pyykkikorin. Sit se äiti sano sille lapselle että ”meneppä syömään puurosi.” Sitten tuli peikko. Sitten tuli peikko vastaan. Sitten se koristeli sen joulukuusen.

Kerttu

Kristalli etsijä

Se oli tyttö ja sillä oli karkkipäivä ja sillä oli toffeeta ja sen nimi oli Maija. Aurinko paistoi taivaalla kirkkaasti ja oli kesä. Se oli menossa uima-allasta täyttämään vedellä. Ja sitten autoon ostamaan uima-allasta, koska se oli vauvojen uima-allas. Ja Maija oli 5-vuotias. Tyttö oli menossa kauppaan ostamaan pillimehua ja muuta hyvää herkkua. Sen isi meni ostamaa uima-altaan. Ja sitten isi keitti sille puuroa ja sanoi ”menehän lapsi nukkumaan.” Sitten isi sanoi, että ”syöthän puurosi, niin mennään puistoon ja vesipuistoon.” Sitten ne meni kirjastoon ja sitten jätskiautolle ja ostamaan joulukoristeita ja ostamaan kynttilöitä ja siten liitutaulun.

Maija

7.2.2011

Olipa kerran peikko ja prinsessa. Ne meni sinne metsään ja peikko meni kutsumaan prinssin ja sit ne rakastu. Sitten ne meni naimisiin, sitten ne pussas ja meni kävelyllä ja näki merirosvolaivan. Ne meni sillä saarelle. Sitten ne löysi sieltä saarelta arkun ja sitten ne löysi avaimen sen vierestä. Siellä oli linna, missä ne rakastu. Sitten sinne tuli peikko ja se söi luita. Sitten sinne tuli noita ja se muutti ne luut tosi pahan makuisiksi niin, että se peikko ei enää tykännyt niistä ja sitten sen peikon kaveri tuli. Sitten ne lähti leikkiin, sitten ne leikki hippaa ja sitten kun ne ei enää jaksanut leikkiä hippaa, sitten ne leikki piilosta, kuurupiilosta. Sitten ne peikot irtisti. Sitten ne peikot marssi ja laulo samalla. Sitten ne eivät jaksaneet tehdä mitään ja ne menivät retkelle ja niillä oli kaikkea hyvää mukana. Sitten sinne tuli tyttö, sitten sen peikon tyttökaveri tuli, sitten se muutti sen peikon kaverin sammakoksi ja sitten se sammakko pussas noita ja noita muuttui sammakoksi. Sitten ne molemmat peikot kaivoi korvia. Ja ne teki paljon kuoppia ja peitti ne, että niihin tippu. Ne oli niin syviä ja ne kaivoi yhden ympyrän ja yhdisti ne. Ja sitten ne löysi sieltä kellarin ja sitten ne meni sisälle ja huomasi, että se on niitten talo ja niistä tuli kavereita. Sitten ne piti juhlat ja sitten ne meni kattoon tv:stä uutisia ja lastenohjelmia. Sitten oli talvi ja ne meni luisteleen ja sitten kun ne ei enää jaksanut, ne meni hiihtämään ja sitten ne meni sisälle. Ja sitten ne leikki siellä piilosta ja sitten ne söi ja sitten ne meni kattoon tv:tä ja sitten ne meni ostamaan sipsejä.

Kerttu, Maija & Anni

13.2.2011

Rölli mansikoiden kimpussa

Peikko meni kauppaan, kaivoi tunneli ja oli siellä retkellä. Se meni ostamaan kaupasta vähän sipsejä ja mehukattia ja pyysi sen kaveria tulemaan sinne sen kaa. Ne meni sinne autolla ja sitten ne meni kattoon telkkaria. "Tule kaveri, mennään katsomaan telkkaria." Rölli meni kauppaan ha ne meni sinne autolla. Rölli kompastui kiveen. Telkkari meni rikki ja auto piti viedä huoltamolle. Sitten ne peikot osti uuden telkkarin ja ne meni leikkimään hippaa. Ja sitten ne meni nukkumaan. Ne meni ostamaan silmälasit, niitten mummupeikolle. Sitten ne meni käymään kirjastossa. Ne otti sieltä kaikki luukkukirjat. Kaikki muut lapset itki ku neki ois halunnut sellasen luukkukirjan. Sitten ne kaikki lapset otti niiltä peikoilta kaikki luukkukirjat ja sitten ne peikot itki. Peikot ei välittänyt lapsista ja lapset ei välittänyt peikoista. Sitten ne peikot osti karamellia ja sitten ne meni kuuhun raketilla. Sitten ne meni takaisin maapallolle, mutta ne tuli Australiaan. Ja sitten ne tuli takas Suomeen. Sitten ne osti sohvan ja seuraavaksi ne meni kauppaan, mutta ne osti sieltä pelejä ja jalkapallon. Ja seuraavaksi ne meni elokuviin. Ja sitten ku se Rölli ja ne tuli sieltä esityksestä ni rölli sano, että hän menee syömään mansikoita mansikkapensaasta. Sitten se meni vadelpensaalle. Ja niille synty pikkuinen söpölipeikko. Sitten se sano "mennäänkö ostamaan sille vaippoja ja vähän vaatteita?" Toinen sano, että "pitäähän sillä olla vaatteita paljonkin" ja sitten ne osti vaatteita paljon. Sitten ne peikot yritti mennä yöllä kauppaan ja aamulla ne nukahti siihen kaupan eteen. Kaikki sano, että ne on nukkuvia peikkoja, ku ne nukkuu kaupan edessä. Sitten peikko sano, että "tuolla on joku tyttö, pussataan sitä!" Se olikin prinsessa, sillä oli linna tuossa aivan vieressä. Sitten ne meni ostamaan kynän ja paperia. Sitten ne peikot meni nukkumaan ja sitten se toinen peikko sano, että "et ois pussannu sitä tyttöä." ja sitten se toinen peikko sano, että "enhän minä sitä pussannut vaan sinä." Sitten ne peikot tappeli paljonko kello on. Kello oli 12. Rölli meni ostamaan tyynyn. Sitten ovet olivatkin lukossa. Kotiavaimet olikin jäänyt ulkopuolelle ja kaupan avaimet olikin jäänyt sisäpuolelle. Ne yritti tunkea sisään, mutta ne ei päässyt.

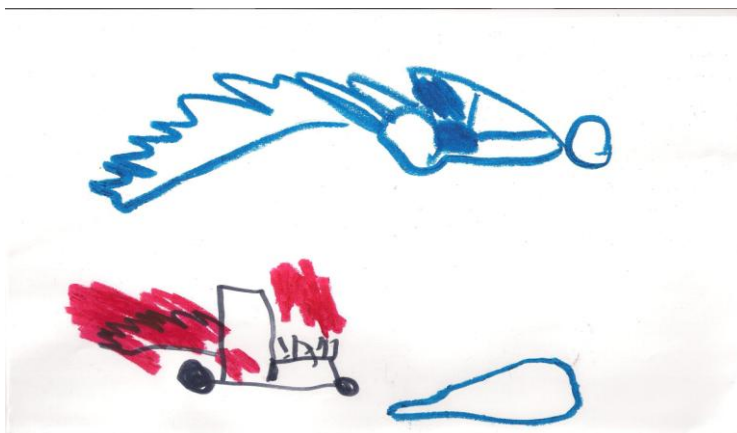
Kerttu, Maija, Pekka & Mikko

21.2.2011

Peikko ja herkuttelut

Peikko kaivoi tunnelin. Se otti tv:n mukaan, mutta yks johto jäi seinään. Se näki kaukana touhutralon, mutta se olikin kauhuvuori. Se kohtasi siellä pööpöttimiä ja kauhistui. Se meni äkkiä tunneliin ja osti kaupasta sipsiä. Ja se meni sinne autolla. Se pyys yhen kaverin sille yökylään. Ne herkuttelivat koko päivän, eikä pessy ollenkaan hampaita ja pelas tv-pelejä. Eikä mennyt nukkumaan. Ja ku oli mennyt 3 viikkoa ni ne oli räjähtäneitä rusinoita. Peikko avas limsapullon korkin ja se kaatu sen päälle ku se oli siellä alla. Peikko meni seinästä läpi ja johto lähti irti.

Pekka

Olipa kerran peikkometsässä

Olipa kerran peikko ja hän meni kauppaan ostaan sipsiä. Hän näki apinan ja sit se meni eläinpuistoon. Ja se näki kissan ja kysyi, että "saisko tuon kissan?" Ja sitten se sanoi, että "saisinko kaikki eläimet? Ja se sanoi että "et saisi kyllä." Ja sitten se näki yhen prinsessan ja sanoi että "saisinko pussata häntä?" Ja hän meni kotiin syömään sipsiä ja kattoon telkkaria. Ja hän kattoi kelloa ja sitten sano äitille että "minä menen mukkumaan". Ja kun hän heräsi, hän alkoi piirtämään. Ja peikko näki samalla prinsessan ja äiti sanoi, että "haluaisitko tulle meille teelle?" Ja äiti meni ostaan keksejä, sipsejä ja karkkia. Ja äitille syntyi pikku söpölivauva. Ja äiti meni ostaan hänelle vaatteita, vaippoja ja tutteja. Ja äiti osti myös vauvalle rattaatkin. Ja syöttötuolin.

Kerttu

Peikon jahti

Olipa kerran peikko, joka meni kauppaan. Se meni ostamaan luita sen koiralle ja sitten se osti sipsejä ja muuta hyvää ja kynän ja paperia. Se löysi prinsessan metsästä ja sitten se prinsessa näytti missä sen linna on. Sitten prinsessa rakastu toisen naisen kanssa ja prinssin. Sitten se meni ostamaan sieltä kun se lähti niin ostamaan kuulakärkikyniä eikä maksanut sipsejä eikä mitään. Sanoi heipat kassatädille ja sitten kassatäti soitti vartioille eikä vartiat päässy perään kun peikko juoksi ja peikko juoksi niin kovaa ja laittoi oven lukkoon. Ja sitten se meni eläinkauppaan ostaan kissaa ja kissa ja koira oli kavereita. Ja sitten kuului snirk, snarsk, snirks, snarks kunse meni ostamaan kissaa. Ja sitten peikko meni nukkumaan oli ilta. Aamulla peikko heräsi ja koira oli sotkenut ja sipsit oli lattialla. Sitten se siivosi ja kissa sai pysyä korissa sisällä ja koira joutui pihalle, koska se oli villi. Sitten se sanoi koiralle että ”nyt loppu tämä sotku!” Loppu.

Maija

7.3.2011

Olipa kerran peikko, joka meni kauppaan. Sitten se meni ostamaan villasukkia ettei jalkoja palele. Sitten se meni ostamaan uutta lamppua ja televisiota ja muutti pois. Se nauro. Sillä oli tosi iso tukka ja takkuinen. Sillä oli niin takkuinen tukka, että sitä ei pystynyt yhtään harjata. Näin pörröinen tukka. Tosi pörröinen. Sitten sillä oli hylly siellä kaupassa. Siellä oli tosi paljon kaappeja. Ja sitten peikko näki hiiren. Se ei nähnyt sitä paljon. Silläkin oli pörröinen tukka.

Maija

Kukkakepponen

Tuli salama ja aurinko meni pilveen. Tuo ei ollut vauva, se muutu pieneks ku tuli salama. Tuokin oli ihan pieni. Sitten se isi huutaa ku sitä niin nukutti ja se haukotteli kovaa. Sitten se huusi ni äiti hermostu. Sitten ku se äiti lähti hoitaan vauvaa ni se kompastu kiveen. Sitten ku se kompastu kiveen ni se kaatu tohon vauvaan, joka oli joskus iso. Sitten tuokin kompastu ni se meni sitten äitin päälle. Sitten isiki kaatu ton päälle. Sitten tuli salama ja ne meni ihan märäksi ja sitten ne kuoli.

Anni

Peikot räjähtäneitä rusinoita

Peikko kaivoi tunnelin, sitten se meni kauppaan autolla. Seuraavaksi se osti karamelliä ja meni tunneliin syömään ne. Seuraavaksi se ei muistanut käsitellä tv:tä, niin se rikkokin tv:n. Sitten se osti uuden. Sitten se katsoi kelloa. Se kutsui kaikki sen, joka ikisen kaverin yökylään ja kukaan ei jäänyt pois. Sitten ne teki jotain luvatonta. Ne pelasivat tv:llä 60 viikkoa ja söi karkkia eikä pessyt hampaita ja ne oli räjähtäneitä rusinoita. Sitte kun ne katto rusinoita ne oli paukkunut ja ne oli vihreitä. Loppu.

Pekka

Noita peikko tuli vihaiseksi

Olipa kerran peikko, joka meni kauppaan ja osti sipsejä, karkkeja ja muuta hyvää. Sitten se meni ostamaan marsuja ja sitten tuli koira, joka söi luita ja sitten noita muutti ne pahanmakuisiksi. Sitten ne meni katsomaan telkkaria. Ja sitten ne meni ruokapöytään syömään niitä karkkeja ja herkkuja. Sitten noita tuli sinne ja sanoi: "saanko tulla syömään?" Sitten peikko vihastu. Sitten peikko työnsi sen pois. Ja sitten se työnsi sitä niin paljon että se tippu veteen. Ja sitten se meni ostamaan hamstereita. Yhden nimi oli Vinku, toisen nimi oli Rölli ja toisen nimi oli Sydän ja sitten toisen nimi oli Pelilauta ja yhen nimi oli Peli, koska se tykkäsi pelata kokoajan. Ja sitten oli yhden nimi Maija ja vielä toisen nimi oli Miuku ja toisen Mauku. Sitten ne meni äkkiä piiloon, kun joku tuli. Sitten se meni hakemaan uuden hamsterin ja sen nimi oli sukka. Sitten noita tuli sinne kauppaan ja se oli sen kaveri, joka tippu veteen. Ja sitten se noita muutti ne hamsterit sammakoiksi ja puolet papukaijoiksi. Sitten peikko sano: "että voikko muuttaa ne takas?" Sitten noita muutti ne ja sitten peikko sanoi "voitko tulla mejän kaveriksi" ja sitten ne meni syömään niitä herkkuja mitä jäi jäljelle ja sitten ne kattoi samalla tv:tä. Loppu.

Maija & Anni

14.3.2011

Helmi-peikon satu

Olipa kerran peikko, joka meni linnaan. Tapasi siellä prinsessan ja kuninkaan. Sitten meni nukkumaan. Sitten oli aamu. Se huomasi siellä sammakon. Se peikko näki unta. Se oli nukahtanut uudestaan. Sitten se näki unta, että se oli maatilalla, jossa ei ollut paljon eläimiä, muuta kuin yksi lammas. Sitten alkoi kuulumaan ryminää. Peikko vaihtoi Villinlänsi-unikanavaa, mutta sieltäkin alkoi kuulua ryminää. Sieltä tuli rosvoja ja yksi šeriffi. Rosvolla oli naamassaan musta naamio. Siinä samassa peikko huomasi hevosen ja lähti perään. Se laittoi šeriffi tähden takkiinsa ja lähti rosvojen perään paukutellen nallipyssyä. Se sammakko oli vieläkin sisällä ja se hyppäsi pihalle. Sitten se sammakko hyppäsi ees taas, sisälle ja ulos, sisälle ja ulos. Sitten se hyppäs lampeen ja tuli toinen sammakko. Sitten se peikko heräs ja meni vuorelle. Ja sitten se meni lentokoneella Villin lännen kaupunkiin. Sitten se kysyi: ”että mikä tuossa on?” Se sanoi että: ”bye bye” ja sen nimi oli Helmi. Sitten tuli šeriffi ja ampui pyssyllä sitä peikkoa ja sitten se peikko kuoli. Ja sitten se heräs ku joku herätti sen. Sitten ne oli naamiaisissa. Sitten se sano ”böö” ja sitten se šeriffi säikähti. Ja sitten tuli rosvoja ja sitten ne ampu sen ruotsalaisen päälle vahingossa, koska se oli niitten kaveri. Rölli meni tekeen omenoita ja sitte joku ampui sitä omenatilaa ja sitten tuli metallimustekala. Se metallimustekala rikkoi peikon talon ja sillä ei ollut enää kotia ja se matkusti autiomaahan. Siellä oli teltoja ja tv, joka oli jäänyt päälle ja sieltä tuli Dalton. Sitten se peikko meni toiseen teltaan. Se näki siellä ihmisiä. Ja sitten sen koti siirtyi sinne autiomaahan. Ja sitten se kömpi sieltä teltasta pois kun se huomasi että kaupunki oli tullut sinne. Ja sitte kaikki kioskit oli siellä. Ja sitten sille peikolle tuli kaikkien lasten lelut, koska sillä ei ollut yhtään lelua. Peikolla ei ollut yhtään ruokaa ja sitten sille tuli sitäkin. Peikko sanoi että: ”täällä on kaikkien lasten lelut.” Sitten se peikko sanoi että: ”en halua kenenkään lasten leluja ja ruokaa, koska täällä on kauppa ja voin ostaa ne itse.” Sitten peikko lähti pois. Se lähti maahan, avaruusmaahan. Siellä oli avaruusolioita. Tuli avaruusmörkö. Peikko yritti olla liikkumatta. Se ei liikahtanutkaan, mutta mörkö silti lähestyi. Se tönäisi peikon toiselle planeetalle, Marsin takana olevalle planeetalle. Siellä oli liskoja ja yksi kasvi. Se tarkkaili sitä kasvia, että mikä se on. Se oli piikkipensas ja se piikkipensas alkoi kasvaa ja sitten se peikko lähti toiseen maahan. Ja se meni raketilla omaan kotiin ja pelasi muistipeliä ja joi samalla kahvia. Se katto kirjaa ja se meni sänkyyn nukkumaan ja näki avaruusolentoja. Ku se nukku ni se tippu yöllä lattialle. Se sammakko loikki sinne ja meni syömään keksejä. Sitten peikko meni alakertaan ja kysyi että: ”miksi

sinä syöt minun keksejäni, varas?” Noita muutti kaikki sammakot peikoiksi ja sitten sinne tuli prinsessa ja sanoi että ”Noita miksi sinä muutit kaikki sammakot peikoiksi?” Sitten tuli prinssi ja ne rakastu ja ne pussas ja ne meni linnaan, jossa ne piti niitten häät. Ne meni kauppaan ja osti ruokaa. Rölli meni takaisin maahan raketilla ja huomasi siellä Marssilaisia.

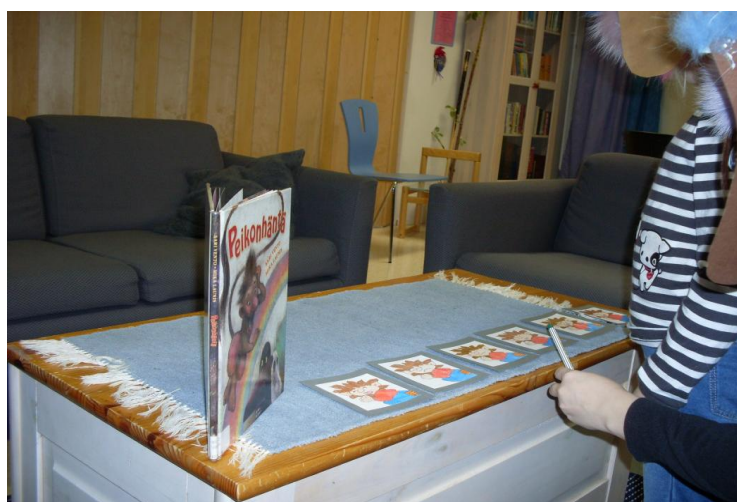
Mikko, Pekka, Anni, Maija ja Kerttu

KIITOS!

Pursimies-ryhmän 5 -vuotiaille sekä henkilökunnalle osallistumisesta Sadutus-projektiin 31.1.-25.3.2011

Lapset ovat rohkeasti hypänneet sadutuksen maailmaan ja luoneet uskomattomia satuja yhdessä meidän

kanssa. Henkilökunnalle kaunis kiitos hyvän sujuneesta yhteistyöstä ja avoimesta vastaan otosta!

Kiittäen:

Anette Kangasvieri

Sini Ylikangas

Hei!

Nyt on sadutus-projekti saatu päätökseen ja on kiitosten sekä palautteen aika. Kiitämme koko Halkokarin päiväkotia yhteistyöstä sekä erityiskiitokset koko Pursimies-ryhmän henkilökunnalle hyvästä yhteistyöstä. Haluamme erityisesti kiittää myös Seijaa sekä lapsia, joita ilman projekti ei olisi onnistunut.

Lopuksi pyytäisimme että antaisitte palautetta meidän työskentelystä sekä koko projektista.

- Ruusut: - LAPSET HUOMIOITIIN YKSIKÖINÄ, HEITÄ KANNUSTETTIIN JA KERRONNALLE ANNETTIIN AIKAA
- LUOTTAMUKSELLINEN SUHDE LAPSIIN SYNTYI NOPEASTI
 - LAPSET TUHIVAT SADUSTUOKIOILLE MIELENMÄÄN JA ODOTIVAT NIITÄ
 - OHITE PEREHTYNYKSET HYVIN SADUTUKSEEN JA SUUNNITTELUKSET HYVIN ETUKÄTEEN, JOTEN OLIN MYÖS TIETOINEN KOKO AJAN TULEVASTA. ONI MYÖS ANTOISAA OLM TARKKAILIJAN ROOLISSA LASTESUHTEEN
 - NUPEKORTTIEN KÄYTTÄMINEN POSITIIVISTA

Risut: - LASTEN KANSIOT OLIVAT HENNOJA JA NIIDEN ETEN ONI NÄHTY VAIVAA

MEILLE KAIKILLE JÄI MUKAVAT MUISTOT YHTEISESTÄ AJASTA; KIITOS SIITÄ!

- EHKÄ PEIKKOAIHEISIA LORUJA TAI KADUJA ONSI VOINUT KÄYTTÄÄ ENEMMÄNKIN VIRITTÄYTYMISEEN.

Kehittämissideat:

- OHISTA RYHMÄSADUISTA VOISI TEHDÄ PIENEN DRAAMAESITYKSEN VAIKKA SORMI-TAI KÄSINURKKIEN TAI ROONIVAATTEIDEN AVUNA
- YHTEISEN SADUN KUVITAMINEN MAAMATEN TAI PIIRTÄEN YHDESSÄ

LASTEEN PALAUTEET SADUTUKSESTA: LITTE 10/2

Pekka: si: + OLI HAUSKAA, KOSKA SAI KERTOJA SATUJA
JA PIIRTÄÄ

Maija:

- + HAUSKAA OLI SADUNSA, KU PEKKA KERTOI
NALLIPYSSYPADKUTTELUSTA
- + PIIRTÄMINEN HASSUUKSI KYNIKKÄ
- + SINI JA ANETTE OLI KIVOJA
- + OLI KIVAA KERTOJA SATUJA YKSIN JA YHDESSÄ
- SATUJEN KERTOMINEN OLI VÄHÄN VAIKEETA
JA TOISINAAN VÄHÄN HELPPOA
- OLSIN HALUNNU VIELÄ LISÄÄ NIITÄ JUTUJA,
ETEI OIS LOPPUNU VIELÄ

Anni:

- + SE OLI KIVAA, KU OLI SE PEIKKO KÄT
DESSÄ, SE HELMI
- + KAIKKI OLI HAUSKAA
- + ANETTE JA SINI OLI KIVOJA, KU NE TEKI
NIITÄ SATUJA
- AINA EI OIKEIN KEKSINYT SATUJA

Mikko:

- + SE OLI KAIKISTA HAUSKINTA, KU ME
TEHTIIN NE KANSIOT, NE PIIRRUSTUKSET

Kerttu:

- + OLI KIVAA, KU MÄÄ SAIV KYSYÄ JA
OTAA SEN PEIKON SYNTIIN
- + JA KU MÄÄ SAIV PIIRTÄÄ
- + OLI HELPPOO KERTOJA SATUJA YKSIN